Զ. ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 1,748 — Կ. ՊՈԼԻՍ. 1902, ՅՈՒՆԻՍ 26—9 ՅՈՒԼԻՍ — 4 Ռէպիւլ Աւ. 1320 —— 26 ՀԱԶԻՐԱՆ 1318 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

بوزانتيون
ارمنجه يوميه سياسى غزته. صاحب امتياز و مدير مسئول
بوزانت كچيان
مطبعه و اداره خانه سى باب عالى جاده سى نومرو ٢٣-٢٥
دار الخلافه

ԱՄՍԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ
Բաղդ [Պոլիս] 12 ղրշ.
ՏԱՐԵԿԱՆ » » 7 Մէճ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ 36 ֆր.
» ՎԵՑԱՄՍ. 18 ԽՈՒՄՍ. 9 ֆր.
ԱՆԳԼ. ԼԻՐԱ 119 ղրշ. — 20 ՖՐ. ՈՍԿԻ 94 ½ ղրշ. — ՔՐԵՄ 55 ղրշ.

Բիւզանդիոն

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ — ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ 6 Մէճ.
ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ » 3 »
ԵՌԱՄՍԵԱՅ » 1½ »
ՉՈՒԹԷԿ ԳՈՐԾԱԾՈՒԻՆ 20 Փառա
Նոյն յայտարար Բ. Պատ իւ Հատածի
Թղթակցութիւնք՝ մեր վրայ։

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

PUZANTION
Journal Arménien Quotidien,
Politique, Financier et Littéraire
Directeur - Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, № 23-25
CONSTANTINOPLE

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՄԻՔԱՅԷԼ ԷՖ. ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ ԲՈՂՈՔԱԽԱՌՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ուրախութեամբ չէր որ կարդացինք Միքայէլ էֆ. Ցակոբեանի նամակը, որ հրատարակուեցաւ Բիւզանդիոնի երէկուան թիւով։

Բարեգործ ազգային մը, որուն կրօնասէր զգացումներն ալ ծանօթ են զինք մօտէն ճանչցողներուն, խոստացած էր եկեղեցի մը չինել, և այս խօսքն հիմա հրապարակաւ ետ կ'առնէ։

Ինչ որ ըլլան չարժառիթներն ու պարագաները, սասնկ յայտարարութիւն մը միշտ վշտալի է թէ՛ ընողին և թէ կարդացող հասարակութեան։ Բարի օրինակ մը չէ, ի մի բան։ Եւ երբ խորհինք թէ այն անձն որ այսպիսի յայտարարութիւն մը կ'ընէ, երկար ատեն Ազգին ամէնէն մեծ Հաստատութեան գլխաւոր վարիչն եղած է, եւ անոր վերաշինութեանն ալ պատճառն ու գործիչը, իր քէն ըրած մարդու չնչտով հրապարակէն քաշուիլը քաջալերական չէ ո՛չ ժողովրդին համար, ո՛չ ալ անոնց համար որոց վիճակը կը ներէ բարիք գործել։

Փութանք յարել որ ա՛յն եկեղեցին որուն շինութիւնը կ'գլացուի, բոլոր Ազգին միակ եկեղեցին է որուն շինութեան համար հոգ ընել չարժեր։

Արդի փայտաշէն Մատուռը, քիչ մը նորոգուելով, շատ լաւ կրնայ գոհացնել Հիւանդանոցին հոգեւոր խնդրանքները, և տարին մէկ անգամ, Համբարձման տօնին, օրուան Պատրիարքին կամ ուրիշ Սրբազանի մը պատարագ ընել տալու համար եկեղեցի մը չինել՝ աւելի պերճանք մ'է քան բարեպաշտական հարկեցուցիչ գործ։

Ո՞վ չի գիտեր նաեւ որ Հիւանդանոցին մէջ այն եկեղեցիին չինութիւնն՝ այն պայմաններով՝ աւելի առանձնաշնորհում մ'է այսօր քան ձրի բարերարութիւն։ Եսիգուլէի Հաստատութիւնը, տեսակին մէջ, բոլոր Ազգին մէ՛կ հատիկ հիմնարկութիւնն է։ Իր նմանը տեղ մ'ալ չկայ մեր մէջ, ըլլա՛յ այս տեղ, ըլլա՛յ գաւառները, ո՛չ ալ ի Կովկաս, և անոր հովանիին տակ թաղուելու պայմանաւ Մատուռ չինելն անանկ բարերարութիւն մ'է որուն մէկէ աւելի խնդրարկու դիւրաւ պիտի գտնուի Ազգին մէջ։

Թո՛ղ որ Միքայէլ էֆ. Ցակոբեան առանց այս Մատուռը շինելու ալ իրաւունք ստացած է Հիւանդանոցին շրջափակին մէջ թաղուելու։ Բայց երբեւ սոսկ բարեպաշտական գործ, մեք աւելի կ'գնահատենք Սրբոյն Սահակայ դամբարանն ու մատուռը վերաշինել յանձն առնող անծանօթ ազգայինին սրտին թելադրումը։ Եւ շատ աւելի պիտի գնահատուէր գաւառներու ո՛ և է կողմն ո՛ և է դպրոցի մը, եկեղեցիի մը, արհեստանոցի մը, կամ որբանոցի մը շինութիւնը, քան այս Ս. Փրկչի Մատուռին, արդէն 40 հատ Հայ եկեղեցի պարունակող մայրաքաղաքիս մէջ։

Վէճին հիման վրայ սոյն էական և անհրաժեշտ վերապահումներն ընելէ ետքը, արդարութեան պարտք մ'է խոստովանիլ թէ Միքայէլ էֆ. Ցակոբեանի բողոքը կատարելապէս օրինաւոր է։

Նախ, բոլորովին անիրաւ խօսք էր թէ Հիւանդանոցին Վերաշինութեան հաշիւները տուլ չ'ըլլայ, Վերաշինութեան գործը լմնցուցած չէր որ հաշիւները մատուցանէր։ Իրեն հետ յարաբերութեան մէջ գտնուողներ, Վերաշինութեան առթիւ իրեն գործակից եղած անձեր, Հիւանդանոցի և Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնք քաջ գիտէին որ հաշիւները շատ կանոնաւոր տոմարներու մէջ բռնուած էին, նոյն իսկ 10 ղրշ.ի ծախքի մը արդարացուցիչ վաւերաթղթերովը մէկտեղ, և թէ երբեք հանրային ո՛ և է հաստատութիւն, ո՛ և է շինութիւն կամ հանգանակութիւն աւելի կանոնաւոր հաշիւ չէր ունեցած։ Միքայէլ էֆ. Ցակոբեանի ամէնէն զօրաւոր կողմն առաջին կարգի հաշուակալ մ'ըլլալն է։ Իր օրով հրատարակուած Հիւանդանոցի հաշիւներն ասոր ապացոյցն են։ Բայց Հիւրանոցը նոր լմնցած էր, եկեղեցին տակաւին չէր սկսուած, և բնական էր որ շինութիւնները լմնցնելէ ետքը տար հաշիւը։ Այս հաշիւ հիմա պատրաստ է, և կ'մաղթէինք որ ուրիշ չըլլեր... որք հանրային դրամներ մատակարարեր են, կամ 20—25 տարիէ ի վեր հանրային գոյքեր ու դրամներ իբրեւ անպատասխանատու աւանդապահ վար դրեր են ու կ'պահեն, բայց մէկու մը հաշիւ չեն տար, նոյն իսկ Վարչութեան հաշիւ չեն տար, Միքայէլ էֆ. Ցակոբեանի չափ յօժարամիտ և անոր չափ կարող ըլլային երեսնին ճերմակ հանելիք հաշիւ մը տալու Ազգին։

Եւ յետոյ, իր երէկի նամակովը, Միքայէլ էֆ. Ցակոբեան լիովին կը գոհացնէ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան պահանջումը,—թէեւ իր հասկցած ձեւովը։

Հոգաբարձութեան ուզածն ի՞նչ էր։—Թէ Միքայէլ էֆ. Վերաշինութենէն աւելցած դրամն յանձնէ Հոգաբարձութեան՝ Մատուռէն շա՛տ աւելի օգտակար չինութիւններու յատկացնելու համար։ Միքայէլ էֆ. ճիշդ այսպէս կ'ընէ, իր քով աւելցած 500 լիրան Ս. Պատրիարքին յանձնելով՝ Մատուռէն զատ ուրիշ կարեւոր շինութեան մը գործածուելու Հիւանդանոցին մէջ, և մնացորդ 63 լիրան յատկացնելով Նուիրատուներուն անունները արձանագրելու և փառաւորելու, ըստ Նախկին որոշման, որպէս զի չկարծուի թէ Միքայէլ էֆ. միայն իր անունը փառաւորուած կ'ուզէ տեսնել։

Միքայէլ էֆ. կ'ըսէ թէ այս 500 լիրան իր անձնական նուիրատուութեան մնացորդն է։— Այս տեղ կարելի չէ որ ամէն ոք իրեն համամիտ ըլլայ. զի Վերաշինութեան համար իր սկզբնական 2,000 լիրայի նուէրն և իր եղբօր Ցովհաննէս էֆ.ի 2,000 լիրայի նուէրը մէկ խմոր եղան, և խառնուեցան ընդհանուր գումարին մէջ, և այս blocէն կտոր մը քաշել զատել ուղիղ տրամաբանութիւն չի կրնար ըլլալ։ «Իմ եղբօրս այն 2,000 լիրան ծախսուեցաւ լմնցաւ, բայց իմ 2,000 լիրայէս 500 ոսկին աւելցաւ,» չըսուիր։ «Զանազան բարեսէրներու նուիրած ընդամենայն 20,000 լիրան գնաց, միայն իմ տուածէս 25 % մը աւելցաւ,» չըսուիր։

Բայց այս բացատրութեան տարբերութիւնը մէկդի ընելով, արդիւնքը ճիշդ է, և կատարելապէս տրամաբանական, այսինքն՝ Վերաշինութենէն աւելցած 500 լիրան Միքայէլ էֆ. կուտայ Հոգաբարձուներուն որ իրենց ուզած շինութեան յատկացնեն։

Մնաց որ, Միքայէլ էֆ. իր անձնականէն Մատուռի չինութեան յատկացուցած 1,000 լիրան ալ իր գրպանը չի դարձներ, —կարգ մը կտակներու պէս որք կտակարարներուն դարձեր, կամ անոնց ժառանգորդներուն գրպանը գացեր մտեր են։ Մէկ ձեռքով տուածը միւս ձեռքով ետ չառներ Միքայէլ էֆ.։ Միայն թէ յատկացումը կ'փոխէ, և, ըստ մեզ, աւելի օգտակար, աւելի հանրօգուտ նպատակի մը կուտայ այս անգամ։

Սամաթիոյ մէջ աղքատիկ տղաքներու համար փոքրիկ արհեստարան մը, կամ Սամաթիոյ Թաղային արդիւնաւոր Վարժարանին կպցուած եկամուտ մը աւելի բարիք կրնան պատճառել, քան թէ հին կամ նոր, փայտէ կամ աղիւսէ, գմբեթաւոր կամ սազաշէն մատուռ մը Հիւանդանոցին մէջ։

Մարդ Հայ ժողովրդին ճարտարապետութեան վրայ սքանչանալու համար չէ որ Եսի Գուլէէն դուրս կ'ելնէ։ Իսկ Աստուած եթէ մեր աղօթքը պիտի լսէ, մեր Մատուռին չնքին չի նայիր։ Բայց Սամաթիոյ Թաղին ըլլալիք օգուտն ակներեւ է, և բնական է որ Հիւանդանոցէն անմիջապէս ետքը Միքայէլ էֆ. Սամաթիան յիշած ըլլայ, որուն եկեղեցին ալ ինք վերաշինած է, և միշտ իբրեւ իր նախասիրական թաղն իր բարեսիրութեան առարկայ ըրած է։ Ուստի, մինչդեռ պէտք չկայ Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան ցաւակցելու՝ Մատուռի չինութեան համար Միքայէլ էֆ.ի աջակցութենէն զրկուելուն համար, տեղի կայ սակայն խնդակցելու Սամաթիացիներուն՝ իրենց բարերարին մէկ նոր նուէրն ընդունելնուն առթիւ։

Կ'յուսանք որ այս խնդիրն այլ եւս կ'վերջանայ, և երկու կողմին զգացումները վիրաւորող նոր հանգամանքներ չյառանար։ Ինչ որ բանաւորապէս կրնային պահանջել, Հոգաբարձուները զայն ձեռք բերին, և Մատուռը շինած ըլլայ թէ ոչ, Միքայէլ էֆ. վստահ կրնայ ըլլալ որ Վարչութիւնն և իր Սրբազան Նախագահն յետ քննութեան պիտի գնահատեն իր հաշիւներուն ճշտութիւնը, իր աշխատութեան արդիւնքը, Հիւանդանոցի վերաշինութեան մէջ ցոյց տուած անձնուիրութիւնն ու ձեռներիցութիւնը, և շնորհակալութեան քուէով մը, անգամ մը եւս պիտի չջնջեն իր մարմնին իր ամէնէն աւելի սիրած և ծառայած Հաստատութեան մէջ ամփոփելու Նախկին որոշումը։ Ցաւալի վէճ մը այս կերպիւ մոռցուած պիտի ըլլայ, և խօսքեր որք բնաւ պէտք չէր ըսուէին, այնուհետեւ կրկնուելու ո՛ և է պատրուակ պիտի չունենան։

Ամենքս ալ գիտենք որ այս մեծ Հաստատութեան ամէնէն մեծ Բարերարը նոյն ինքն Վեհ. Կայսրն է՝ Իր առատ նպաստներովը, որոց քանակութիւնը վերջերս կրկնապատկելու շնորհն ալ ըրաւ։

Ն. Կ. Վեհափառութենէն ետքը, բարեսէր հասարակութիւնն ամէն առթիւ իր լուման չխնայելով, Հաստատութեան ընթացիկ պէտքերն ու նորանոր շինութիւններն հոգացած է։

Իսկ անհատներու վրայ խօսելով, և ներկայից վրայ սահմանափակելով խօսքերնիս, երեք անուններ մանաւանդ սիրելի են հասարակութեան, այն է՝ Կիւլպէնկեան, Ցակոբեան և Կիւմիւշկէրտան անունները։

Հանգուցեալ բարերարք Սեւրովբէ և Սարգիս Կիւլպէնկեան թէ՛ Հիւանդանոցի մատակարարութեան սատարելով և թէ վերաշինութեան գործակցելով առատապէս, իրենց անունն յաւէտ կցեցին Գթութեան այն մեծ յարկին, և Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան, այժմեան արդիւնաւոր Հոգաբարձութեան Ատենապետը, արժանաւորապէս կ'շարունակէ իր հօր և հօրեղբօր բարի աւանդութիւնները։ Հանգուցեալ Տիգրան Կիւմիւշկէրտան ալ իբրեւ բազմամեայ գանձապետ և ամէնէն գործօն անդամը Նախկին Հոգաբարձութեան, թէ՛ անձնական աշխատութեամբ և թէ դրամական օժանդակութեամբ, հանրային շնորհակալութեան իրաւունք ստացած է։

Իսկ Միքայէլ էֆ. Ցակոբեան, իբրեւ նոյն բազմամեայ Հոգաբարձութեան Ատենապետ և վերաշինութեան հոգին՝ անմոռաց անուն մը թողած է Եսի գուլէէն դուրս։ Իր բնաւորութեան քիչ մը դէգ և կծու քմայքն անծանօթ պիտի մնան յաջորդ սերունդին, որ իր գործին էական արդիւնքը միայն պիտի տեսնէ և գովէ։

Հարկ չկայ ուրեմն որ անոնք որ մէյմէկ կերպիւ օգտակար եղեր են Ազգին Տան և հանրային շնորհակալիքներու արժանացեր են, նսեմանան հրապարակի վրայ, կամ զիրար նսեմացնեն անճահ վէճերով։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԿԱՆԱՆՑ ԱՐԴՈՒԶԱՐԴԸ

Սիրուած առարկայի մը մէջ ի՞նչ է այն զոր կ'սիրենք։ Անդամն է թէ խէժաւոր թուղթը, ոսկի ապարանջա՞նն է թէ անուշահոտ սանտր մը։ Ո՛չ։ Ինչ որ կ'սիրուի քու վրադ, Տիկին, ձեր անձն է այն։» Այսպէս կ'խօսէր Ալֆրէտ տը Միւսէ։ Եթէ բոլոր կիներն այս տողերուն վրայ մտածեն, նախ մեծ խնայողութիւններ պիտի ընէին էրիկ մարդիկ, և ապա յաճախորդուհիներու և դերձակներու մէջ այսքան վէճեր պիտի չըլլային։ Սոսկացինք անցած օր, երբ իմացանք թէ օրիորդ մը չորս տարուան մէջ իր դերձակին ապսպրեր է 350,000 ֆր.ի չրջազգեստ։ Զարհուրելի հաշիւ, ա՛յդքա՛ն տգե՞ղ կ'կարծէր ինքզինք։ Եթէ աղուորիկ ըլլար, պէտք պիտի չունենար այդքան չորեր փակցնելու իր մարմնոյն վրայ։ Ցողթանակը տանելու համար պիտի վստահէր միայն իր գեղեցկութեան։ Արդարեւ դիտելի է որ անբացատրելի բայց բաղձալիս սխալ մը հետեւանօք, կին մը ո՛րքան լաւ կարծիք ունենայ իր ֆիզիքական հրապոյրներուն վրայ, ա՛յնքան քիչ կ'վստահի անոնց՝ ճշմարտութիւն ըլլալու համար։ Տարօրինակ բան մ'է այս, բայց այս այսպէս է։ Չեմ հասկընար թէ ինչո՞ւ անոնք որոց գրպանէն կ'ելնէ այսքան դրամը, բան մը չեն ըներ հակադդելու ասոր։ Ես եթէ իրենց տեղն ըլլայի, այսինքն եթէ էրիկ մարդ ըլլայի, սիրուած առարկան Լուվրի թանգարանը կ'տանէի, կը հանէի զայն Միլոյի Վեներիսին առջեւ, և կ'ըսէի.—«Ով գեղանիդ իմ, այս կինը (Վեներիսը) գեղեցկութեան կատարեալ տիպար մը նկատուած է։ Ամէն մարդ գիտէ թէ Վեներիս կամ Աստղիկ իր համբաւը գողցած չէ, այսինքն՝ վայրապար տիրացած չէ իր գեղեցկութեան համբաւին։ Բայց ինչպէս կ'տեսնենք զայն, Նա մեր աչքերուն կ'ներկայանայ ինչ կերպով որ բնութիւնը չինած է զայն, աղամական մերկութեամբ։ Կ'կարծես թէ Ռիւ տը լա Բէի դերձակ մը պիտի կրնա՞յ գեղեցկացնել զայն։ Ո՛չ, այլ պիտի տգեղացնէր զայն եթէ իր սքանչելի կերպարանքը պարփակէր 3,000 ֆրանքոց արդուզարդի մը մէջ։ Ուրեմն ինչո՞ւ, ո՛վ գեղանիդ իմ, կ'ուզես պարտաւորել զիս վճարում ընել չրջազգեստի բազմաթիւ հաշուեցուցակներու։ Բայց այս չրջազգեստները նուազ պիտանի են քեզ, մանաւանդ որ դու սա՛ Վեներիսին վրայ առաւելութիւն մը ունիս։ Վեներիս թեւ չունի, և դուն երկու հատ ունիս։ Բաղդատութիւնն ուրեմն ի նպաստ քեզ է բոլորովին, դուն դիւրաւ պիտի յաղթանակես այս հաշմանդամին եթէ հետեւիս քեզ տուած օրինակին։» Այսպէս պիտի խօսէի, եթէ դրամը տուողն ես ըլլայի։—«Ուրեմն, պիտի ըսէ ինձ այդ գեղանին՝ ընթերցումի բացակայութեամբ որ կին արուածին յատկանիշն է, կ'ուզես որ փողոցներուն մէջ պտտի՞մ անկողնի պարզ վերարկուով մը որ ծունկերս միայն ծածկէր։ Ես հարբուխ ըլլալու դիւրութիւն չունիմ։ Մենք Ալկիբիադի ժամանակուան Յունաստանին մէջ չենք։» Անշուշտ այս առարկութիւնն ալ իր արժէքն ունի։ Բայց Միլոյի Վեներիսին տարազով երեւելուն և չորս տարուան մէջ 330,000 ֆր.ի արդուզարդ ապսպրելուն միջեւ անդունդ մը կայ, զոր դիւրին է գոցել մէկ-մէկ գիներով։ Միթէ չէ՞ ըսած ուրիշ բանաստեղծ մը.—«Բոլորովին ճերմակ թեթեւ չրջազգեստ մը, հովուուհիի գլխարկ մը, մեր արտերէն ծաղիկ մը, այս՛, հիանալի զարդարանք, որովհետեւ միշտ բնութիւնը կ'գեղեցկացնէ գեղեցկութիւնը։» Այս ծրագիր իտէալ ծրագիրն է, կ'հաշտեցնէ միանգամայն ընկերային պայմանագրութիւններն ու անտեսագիտութիւնը։ Այսպէս նկարագրուած արդուզարդին համար 37 ֆր.ը շատ չանցնող ծախք մը կ'բաւէ։ Երբ 37 (դիցուք 40) ֆրանքով թոյլ կուտանք բնութեան՝ գեղազարդել գեղեցկութիւնը, արդարեւ յիմարութիւն է 330 հազարը ծախսել տգեղացնելու համար զայն՝ այդ անագին գումարին միջոցաւ։ Իմաստութիւնն այն է թէ միջոց չկայ կիներուն գլխուն մէջ մտցնելու ա՛յսքան պարզ և այսքան անտեսական ճշմարտութիւններ։ Արդուզարդէն զատ ուրիշ բան չեն ճանչնար։ Դիտա՞ծ էք այս առթիւ թէ, երբ, երիտասարդ և գեղեցիկ, փողոցին մէջ կ'ընկերանաք պերճ կնոջ մը, եթէ դէմ դէմի գալու ըլլաք ուրիշ նմանապէս պերճ կնոջ մը, իր աչքերը կ'սեւեռին ոչ թէ քու վրադ, այլ ընկերուհիիդ արդուզարդին վրայ։ Անիկա քու երեսդ անգամ մ'ի նայիր։ Ուրեմն ի՞նչ բանի կ'ծառայէ երիտասարդ և գեղեցիկ ըլլալը՝ Մեզմէ նախամեծար կ'համարին անդուսը կամ խէժաւոր թուղթը, պայմանաւ սակայն որ անոնցմով զարդարուողը մեք չըլլանք։ Եթէ անդուսով կամ խէժաւոր թուղթով ծածկենք զմեզ մեր ոտքէն մինչեւ գլուխը, արդիւնքը նոյն է դարձեալ, և ծաղրելի ալ պիտի ըլլանք։ Փորձեցէք և տեսէք։ Միակ քուէն զոր պիտի չահիք, փողոցի չարաճճիներուն սուլումը պիտի ըլլայ։ Չեմ ալ տեսներ հիմա կին մը որ խէժաւոր թուղթով զարդարուի, ինչպէս կ'ըլլար Միւսէի ժամանակ։ Մեր հիմակուան կիները կ'կարծեն, և իրաւունք ալ ունին, թէ այդ ապրանքը շատ յարմար է դրօշմաթուղթեր չինելու համար։ Կրնանք ցաւ յայտնել որ այդ սովորութիւն անյայտ եղած է. որովհետեւ վերջապէս խէժաւոր թուղթով տարազ մը, նոյն իսկ ոսկի ապարանջանով մը և անուշահոտ սանտրով մը օժտեալ, այն տեսակ բաներէն է որք չեն կըրնար մանկութիւն պատճառել։ Բայց այս կէտին վրայ չենք կրնար դատապարտել կիները։ Անձրեւոտ օրերն անոնք սոսկալի կերպով փակչող պիտի ըլլային, եթէ խէժաւոր թուղթի սովորութիւնը վերցած չըլլար, եւ որովհետեւ բնականէն արդէն փակչուն են, աղէտքը մեծ պիտի ըլլար։ Պէտք է տնտեսագէտներուն ձայնն ալ լսել։ Դպրոց մը կայ որ կ'ըսէ թէ տարին իրենց արդուզարդին համար 100,000 ֆր. ծախսող կիները մարդկութեան բարերարուհիներն են։ Կ'օգնեն հարստութեանց չրջաբերութեան, չարժման մէջ կ'դնեն դրամագլուխներ, որք, այլապէս, պիտի փտէին և որոցմէ ոչինչ պիտի զրկուէր ընկերութիւնը։ Ընդհակառակն, շնորհիւ միջամտութեան տիկնանց ոմանց որոց վարմունքն ընդհանրապէս եպերելի կ'համարուի, չափազանց կանխահոգ քաղաքացիներէն դիզուած արծաթի խոշոր դէզերը բաժնուեր ցրուի մը պէս կ'տարածուին վաճառականութեան և ճարտարարուեստին վրայ, ինչպէս նաեւ անոնց վրայ որք արհեստով կ'ապրին։ Այս ըմբռնումն էր որ օր մը Լիօնի գործարանատէր մը պարզեց իմ առջեւս. թէեւ այս մարդ խստակրօն սկզբունքներ ունէր զորս գնտակ մ'անգամ չէր կրնար ծակել, որովհետեւ բարեպաշտ էր և տարին գոնէ մէկ անգամ կ'հաղորդուէր, իր բացուած մէկ վայրկենին ըսաւ ինձ.—«Երբ ինձ նման հոգալիք մարդեր ունենաք և ուզէք պահել Լիօնի ապրանքներուն ազնուութիւնը, հակամէտ կ'ըլլաք իրաւախոհ գտնուելու և դժբախտաբար անձնատուր ըլլալու ինչ ինչ նկատումներու առջեւ որք պարտաւորիչ են։ Ուստի իրաւ է որ մարդ չի կրնար չափազանց խստիւ պախարակել կամ եպերել մոլութիւնը։ Եթէ աշխարհի վրայ առաքինի կիներ միայն գտնուէին, անշուշտ աւելի աղէկ կ'ըլլար, բայց չեմ գիտեր թէ ինչպէս պիտի կրնային քշել մեզը 35 ֆր.նոց պէտքերը, որք այս պատուոյ նորաձեւութեան կարգ անցած են։ Պէտք է ամէն ինչ նկատողութեան առնել։»

—«Այո՛, անշուշտ,» ըսաւ ուրիշ գործարանատէր մը որ մտիկ կ'ընէր։ Իմացայ որ այս վերջինն ալ եկեղեցւոյն բանկալապետն էր։

Հ. ՀԱՐՏԻՒԷՆ
(Մաթէն)

ԳԱՒԱՌԱՅԻՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆՔ

ՄՈՒՇ, Ցնս. 7.

Հայուհեաց Մարմնին վաղեմի ու կրթասէր աշխատակիցներէն՝ Ազն. Տիկին Մաննիկ Տավուտեանի ձեռամբ՝ այս անգամ՝ Մշոյ Իգմիրեանց աղջկանց վարժարանին հայթայթուած Սենկէրի կարի մեքենայի մը համար հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են, զորս սրտագին գոհութեամբ կ'յիշատակենք։ Միքայէլ էֆ. Ցակոբեան ղրշ. 216, Նշան էֆ. Գազազեան 162, Ազն. Տիկին Ցուստիանէ Զ. Տիլպէր 108, Տիկին Երանուհի Ե. Նէվրուզ 54, Տիկին Պետրոս Խորասանճի 40, Տիկին Տիրուհի Մ. Մամիկոնեան 20, Տիկին Մաննիկ Տ. Տավուտեան 27, գումար՝ 627. ի բաց առեալ փոխադրութեան մանր մունր ծախքեր՝ այս գումարէն 490 ղրշ. վճարուած է մեքենային գնման, իսկ մնացորդ դրամն ալ բարգուած է Հայուհեաց Մարմնին դրամագլխին վրայ։

ՇԷՐԼՈՔ ՀՕԼՄՍ ԵՒ ԻՐ ԳԻՒՏԵՐԸ (3)

ԳԼՈՒԽ Ա.— ՈՎ Է ՇԷՐԼՈՔ ՀՕԼՄՍ

—Այս բժշկական գիւտը վաւերացնելու համար, նախ թարմ արիւն ճարենք, ըսաւ Շէրլոք Հօլմս, և մատէն արեան կաթիլ մը վաղցուց պզտիկ շիշի մը մէջ։ Հիմա, այս պարզ կաթիլը կ'թափեմ մէկ լիտր ջուրի մէջ։ Կ'տեսնէք որ ջուրը բոլորովին կ'պահէ առաջուան ունեցած երեւոյթը։ Արիւնին համեմատութիւնը մէկ միլիոններորդը չանցնիր, և սակայն վստահ եմ որ յատկանշանական ազդեցութիւնը ձեռք պիտի բերենք։

Խօսած միջոցին, նախ քանի մը ճերմակ բիւրեղ նետեց ընդունարանին մէջ և յետոյ քանի մը կաթիլ թափանցիկ հեղուկ։ Վայրկենէ մը, ջուրը մութ մահոկենիի գոյն մ'առաւ և կապտագոյն մրուր մը կազմուեցաւ կարճ վիզ ու լայներան չիշին խորը։

—Հա՛, հա՛, պոռաց ձեռքերն իրարու զարնելով տղու մը պէս որուն ընծայ կ'տրուի նոր խաղալիկ մը։ Ինտա՞ր կ'գտնէք։

—Ինծի կուգայ որ խիստ զգայուն հակազդակ մ'է աս, դիտել տուի։

—Հիանալի, հիանալի՛ է։ Առաջները, կայագենիով (գէյաքմ...) գծուարաւ արդիւնք մը ձեռք կ'բերուէր, ա՛ն ալ անստոյգ։ Այսպէս էր նաեւ երբ արեան գնտակիկները մանրադիտական վերլուծումի կ'ենթարկէին։ Այս վերլուծումն իր բովանդակ արժէքը կ'կորսնցնէր եթէ արիւնը քանի մը ժամուան եղած ըլլար։ Թարմ արիւն պէտք էր որ արդիւնքը տեսնուէր։ Իմ հակազդակս, ընդհակառակն, թէ՛ նոր թէ հին արիւնի կ'յարմարի։ Ա՛հ, եթէ աւելի կանուխ գտնուէր, շատ մը նախկին չարագործներ, որք ինչպէս ապացոյցի անպարտ թողուած են և ամենայն հանդարտութեամբ կ'պտտին, Արդարութեան ձեռքէն չատոնց կրած պիտի ըլլային իրենց ոճիրներուն արժանի պատիժը։

—Իրա՛ւ այնպէս է, մրմռացի։

—Բայց այս՛, շատ մը դատերու հետ առնչութիւն ունի այս գիւտս։ Շատ անգամ մարդ մը իր գործած ոճիրին թուականէն քանի մը ամիս ետքը միայն կասկածի կ'ենթարկուի։ Ճերմակեղէնը կամ զգեստը կ'քննեն, և կարմիրի զարնուած բիծեր կ'գտնեն։ Ո՞րկէ կուգան անոնք.—արիւնէ, ցեխէ, ժանգէ կամ պարզապէս պտուղի մը հիւթէն։ Ասոր հոս կ'չփոթի ամէնէն ճարտար փորձագէտը, և ինչո՞ւ.—վասն զի անվրէպ հակազդակը չունի։ Բայց հիմա Շէրլոք Հօլմսի հակազդակն ունինք և հետեւապէս անստուգութիւն չկայ այլ եւս։

Խօսած ատեն, աչքերը փառ փառ կ'վառէին։ Երբ աւարտեց, ձեռքը սրտին վրայ դրաւ և խոնարհութիւն ըրաւ, իբր թէ երեւակայական ամբոխի մը շնորհակալութիւն կ'յայտնէր՝ իր ծափերուն համար։—Ընդունեցէք շնորհաւորութիւններս, ըսի այս տարօրինակ խանդավառութենէն չփոթած։

—Տակաւին անցեալ տարի չէ՞ր Ֆրանքֆորդի ֆօն Բիշօֆի պարագան։ Անշուշտ կ'կախուէր, եթէ իմ հակազդակս գտնուած ըլլար։ Հապա Պրադֆորտցի Մէսը՞ն, և հռչակաւոր Միւլըրը, և Մոնբըլիէցի Լըֆէ՞վրը, և Նոր Օրլէանցի Սէմսը՞ը։ Կրնայի նմանօրինակ քսան պարագաներ յիշել....

—Բայց դուք բոլոր գրուած ծանուցուած ոճիրներուն կենդանի ցանկն էք, պոռաց Սդէմֆորտ խնդալով։ Ատոնցմով յիշատակագիր մը հրատարակեցէք և անունը դրէք Դատական Նոր Տարեգիրք անցեալ ժամանակաց։

—Ատիկա կրնար խիստ չահեկան ըլլալ, մրմռաց Շէրլոք Հօլմս, անդուսի պզտիկ կտոր մը փակցնելով մատին ծակուած մասին վրայ։ Ցետոյ ձեռքն ինծ ցոյց տալով ըսաւ.—Ստիպուած եմ խոհեմ ըլլալ, վասն զի ի սէր Գիտութեան և Արդարութեան այնքան նիւթեր կ'քննեմ։

Այն ատեն տեսայ որ այդ ձեռքն արդէն անդուսի ուրիշ կտորներով ծածկուած և այրած էր թթուներէ։

—Բայց խնդիրն այդ չէ, ընդմիջեց Սդէմֆորտ աթոռի մը վրայ նստելով և ոտքով ուրիշ աթոռ մ'ալ իմ առջեւս քշելով։ Կարեւոր գործերու վրայ խօսելու եկանք հոս։ Այս բարեկամս տուն մը կ'փնտռէ, և որովհետեւ դուք ալ կ'գանգատէիք որ ձեզ հետ բնակակից ըլլալու համար ընկեր մը չէիք կրնար գտնել, ահա իրարու կ'ներկայացնեմ ձեզ։

Շէրլոք Հօլմս հրճուեցաւ իր հաւնած բնակարանն ինծ հետ կիսելու գաղափարին վրայ։

—Աղուոր յարկաբաժին մը կայ ի Պէյքըր Սդրիդ, ըսաւ ինծի։ Ձեռնոցի մը պէս պիտի վայլէ մեզի։ Բայց յուսամ թէ շատ կծու ծխախոտի մը հոտէն չէք վախնար։

—Ես նաւաստիի ծխախոտ միայն կ'գործածեմ։

—Աղէկ։ Հիմա, կանխաւ կ'իմացնեմ ձեզի որ ես բժշկական գիրքերով ու նիւթերով չրջապատուած եմ և երբեմն փորձեր կ'ընեմ ի սէր Գիտութեան։ Ձեզի վնաս մը կուտա՞յ։

—Ամենեւին։

—Զգեցէ՛ք որ փնտռեմ թէ որո՛նք են իմ միւս մոլութիւններս։ Ա՛հ, ատեն ատեն կ'ունենամ սրտնեղութիւններ որք քանի մը օր կ'տեւեն։ Այդ միջոցին բերանս չեմ բանար։ Կարծելու չէ որ քէն ըրած եմ ձեզ։ Եթէ հանդարտ ձգէք զիս, շուտով կ'դառնամ իմ բնական վիճակիս։ Հիմա, կարգը ձերն է։ Ի՞նչ ունիք խոստովանելու նայինք։ Շատ աղէկ է որ երկու հոգի իրենց փոխադարձ թերութիւնները գիտնան՝ միասին կենակցելէ առաջ։

Այս հակասական հարցաքննութեան վրայ ժպտեցայ։—Փոքրիկ պուլտոկ (գամբռիկ) մ'ունիմ, ըսի։ Ցետոյ, ջիղերս այնքան յնցուած են որ աղմուկի չեմ կրնար հանդուրժել։ Վերջապէս առտուները շատ ուշ կ'ելնեմ, վասն զի խիստ ծոյլ եմ։ Իրաւ է թէ, առողջ եղած ատենս, ուրիշ կարգ մը թերութիւններ ալ ունիմ, բայց հիմակուհիմա, ահա ասոնք են գլխաւոր թերութիւններս։

—Ջութա՞կ ըսելով, ջութակին ձա՞յնն ալ մէջը կ'դնէք, հարցուց Հօլմս մտահոգ։

—Ատիկա ջութակը զարնողէն կախում ունի, պատասխանեցի։ Լաւ ջութակահարութիւն մը լսելը գեղեցիկ հաճոյք մ'է, բայց եթէ գէշ զարնող ըլլայ....

—Ան ատեն, գործը լմնցած սեպեցէք, պոռաց զուարթութեամբ, պայմանաւ սակայն որ յարկաբաժինն հաւնիք։

—Ե՞րբ պիտի այցելենք։

—Վաղը, կէս օրին հոս եկէք։ Միասին երթանք պտտինք։

—Լաւ, ըսի ձեռքը սեղմելով։ Վաղը, ճիշդ կէս օրին կուգամ։

Սդէմֆորտ ու ես թողուցինք որ մեր բարեկամն իր բնագիտական յայտ խոստումնալից պատուական փորձերը շարունակէ, և պանդոկին ճամբան բռնեցինք միասին։

ՍԸՐ Ա. ՔՕՆԸՆ—ՏՕՅԼԻ

Թարգմ. Ժ. ՇԻՐԱԿԱՑԻ (Շար.)

Նոյնպէս գոհունակութիւն կ'զգանք յայտնելու թէ՝ երեք տարի առաջ ալ՝ 1900ին Տիկին Մաննիկ Տավուտեանի դիմումներուն վրայ հետեւեալ նուիրատուութիւնները տեղի ունեցած էին, Մշոյ աղջկանց վարժարանին համար. Տիկին Ցուստիանէ Զ. Տիլլեր ղրշ. 108, Տիկին Աղաւնի Յ. Գորակեօզ 95, Տիկին Աղիւ Խ. Բիւրքճեան 40, Գրիգոր էֆ. Կիւմիւշկէրտան (1 ծրար մատամբոլ 43 մէտր), Տիգրան էֆ. Թօքատեան (1 ծրար մատամբոլ 20 եարտա), Պետան էֆ. Մեսրոպովիչ 2 1/2 տուզին ճախարակ. Թէ՝ այս նուէրներով և թէ բարեսէր Տիկնոջ ձեռքով հայթայթուած էին նաև դպրոցական ու ձեռագործի վերաբերեալ՝ հետեւեալ դասագրքեր ու նիւթեր ևն.: Փունջ հաւաքածոյ, Ծաղկաքաղ, Ընթեռնարան, Փնջակ, Գ. Վարժ. մանկանց, Բ. Փունջ, Օսմ. Աշխարհագրութիւն, Բանալի չարադրութեան, Այբենարան, Իրաւունութիւն Մաժուրեան, Իրագիտութիւն Թէյեանի ընդարձակ և համառօտ՝ 290 կտոր՝ ընդամէնն: 12 տուփ գրչածայր, 1 կրօսայ կաւիճ, 2 1/2 ծրար գրի թուղթ, 2 1/2 տուզին ճախարակ, 4 տուփ տանդէլակոճ (40 հատ), 1 տուփ պրոզրի կարմիր դերձան, 2 տուզին կարի ասեղ, 2 թուղթ մեքենայի ասեղ, 150 տրամ կանանչ կարմիր ևն.:

Վերոգրեալները ժամանակին ստացուած ու գործածուած են ի պէտս վարժարանին: Մեր օրհնութիւններն և բարեմաղթութիւնները նուիրելով ազնիւ նուիրատուաց և բարեջան հայթայթիչին, խնդրեմ որ բարեհաճիք ձեր պատուական թերթին մէկ անկիւնը զետեղել ներկայս, և ընդունիլ մեր գոհունակութիւնը: Աղօթարար

Պատր. Փոխանորդ Մշոյ
ԽՈՍՐՈՎ Վ. ՊԵՀՐԻԿԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆՔ Ի ՖՐԱՆՍԱ.—Երեսփ. Ժողովին մէջ վարչապետ Մ. Քօմպ յայտարարեց թէ Միաբանութեանց թիւն արագ արագ կ'աւելնար Ֆրանսայի մէջ. բաց ի արտօնեալ հինգ արական Միաբանութիւններէ, 147 Միաբանութիւնք կան զորս կառավարութիւնը չի ճանչնար, և 2216 ոչ-արտօնեալ հաստատութիւնք: 905 իգական Միաբանութիւններէն զատ, զորս արտօնած է կառավարութիւնը, 606 ոչ-արտօնեալներ կան, և 13,552 հաստատութիւնք որոց 10,971ն արտօնեալ, և 2,282ն ոչ-արտօնեալ են: Մ. Վալտէք Ռուսօ մեծ ծառայութիւն մատոյց իր երկրին, անոր աչքերը բանալով Միաբանութեանց այս յարաճուն թուոյն վրայ և անոնց ընդարձակուելուն յարակից վտանգներուն վրայ: Նախորդ Վարչապետը կ'ըսէր Ծերակոյտին մէջ որ, եթէ տասն տարի ալ ուշացնէինք Միաբանութեանց օրէնքը, կարելի պիտի չըլլար քուէարկել զայն: Այս խօսքերն ոմանց չափազանց երեւցան, բայց ընդհանուր ընտրութեանց միջոցին, կրօնական Միաբանութեանց կողմէ դանձին դէմ փորձուած հսկայական ճիգերէն վերջ, ամէն հանրապետական հասկցաւ վտանգին ընդարձակութիւնը, և դողաց աշխարհականութեան ճակատագրին վրայ: 1901 Յուլիս 1ի օրէնքէն վերջ, քանի մը հաստատութիւններ հիմնուեցան, որք օրինական պէտութիւններուն հակառակ, մերժեցին արտօնութիւն խնդրել: Մեք ալ այդ հաստատութիւնները պատժեցինք: Կառավարութիւնն որոշած է, օրէնք ի ձեռին, ջախջախել ամէն ընդդիմութիւն: Նախ չափաւորութեամբ գործադրեցինք օրէնքը, բայց համարձակութեամբ և յամառութեամբ: Հանրապետական Ֆրանսան Երեսփ. Ժողովին անդամ ընտրեց ներկայացուցիչներու մեծամասնութիւն մը, որք որոշած են ապահովել վերջնականապէս աշխարհային իշխանութեան յաղթութիւնը վանական հպատակութեան վրայ:

Վարչապետին վերջաբանն ողջունուեցաւ խանդավառ կեցցէներով: Երբ հանդարտութիւնը վերահաստատուեցաւ, նախագահ Մ. Լէօն Պուրժուա ծանոյց թէ երեսփոխան մը կ'առաջարկէ ամբողջ Ֆրանսայի գիւղախմբոց պատերուն վրայ փակցնել Վարչապետ Մ. Էմիլ Քօմպի ճառը: Առաջարկութիւնը կ'քուէարկուի 218ի դէմ 303 քուէով:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԱՇԽԱՐՀԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵԾԻՆ ԲՐԻՏԱՆԻՈՅ.—Արտաքին գործոց նախարարութեան վարկերուն քուէարկութիւնն Երեսփ. Ժողովին մէջ առիթ տուաւ յոյժ շահեկան վիճաբանութեան մը: Սըր Չարլզ Տիլք ուշադրութիւն հրաւիրեց այն իրողութեան վրայ թէ այս տարուան մէջ տկարացած են Անգլիոյ և Իտալիոյ միջեւ երկար և աւանդական յարաբերութիւնները: Անգլիոյ արտաքին աշխարհավարութեան մէջ տարիներէ ի վեր ներկայացող խնդիրներուն ամէնէն կարեւորն է այս, և կ'արժէ որ կառավարութիւնն ուշադիր ըլլայ, ըսաւ: Անգլիոյ միութիւնն Իտալիոյ հետ բոլորովին խաղաղասիրական նպատակաւ էր, երկու դաշնակիցներուն կողմէ նախայարձակ հնարք մը չէր նախատեսեր: Եւրոպայի մէջ ոչ ոք կ'հաւատայ ընդհանուր պատերազմի մը: Անոր ազդած երկիւղը կ'բաւէ արգիլել զայն: Միջերկրականի մէջ պատերազմի մը պատահականութիւնն ա՛լ աւելի անհաւանական է, բայց Սըր Չարլզ Տիլք Մարոքի կողմէ վտանգ մը կ'նախատեսէ Անգլիոյ համար: Անգլոճարտնական զինակցութիւնը գէշ աչքով կ'դիտուի Ռուսիոյ կողմէ: Մինչ Իտալիոյ հետ դաշնակցութիւնը չէր կրնար նեղացնել զՖրանսա, ոչ ալ ուրիշ ցամաքային Տէրութիւն մը: Ջինաստանի նկատմամբ անգլիական քաղաքականութիւնը տկար և հակասական եղաւ: Յաճախակի փոփոխութիւնք ցոյց տուին թէ Անգլիա գէշ կերպով ներկայացուած էր բանակցութեանց միջոցին, և իրաց նոյն աննպաստ վիճակը ցարդ եւս կ'շարունակէ Ջինու մէջ: Պահպանողական Մր. Կիպսըն Բաուլզ պնդեց թէ Ֆրանսայի հետ համաձայնութիւն մը հարկ է Նիւֆաունտլէնտի «Ֆրանսական ծովեզերք»ին բոլոր խնդիրներուն վրայ: Իտալիոյ և Ֆրանսայի միջեւ համաձայնութիւնը կրնայ մինչև մէկ աստիճան վրդովիչ ըլլալ ի մասին Մարոքի գործոց: Եթէ արդարեւ այդպիսի համաձայնութիւն մը գոյութիւն ունի, Իտալիա և Ֆրանսա պիտի օգտուին հաւանութեամբ Գերմանիոյ և բարեացակամութեամբ Սպանիոյ: Ատենաբանը կարծիք կը յայտնէ թէ փափաքելի է որ Անգլիա կարգադրութեան մը գայ Ռուսիոյ հետ, Պարսկաստանի մէջ առեւտրական գործողութեան մասին: Ռուսիոյ հետ ամէն անհամաձայնութիւն պէտք է կանոնաւոր պայմանագրութեամբ մը վաւերացուի: Ազատական Մր. Հէնրի Նորմէն կ'ուզէ իմանալ թէ անգլ. կառավարութիւնն ի՛նչ ընթացք պիտի բռնէ Գերմանիոյ հանդէպ, որ բացառիկ պահանջումներ կ'ընէ ի Շանդունկ (Ջինաստան): Լորտ Չարլզ Պէրէսֆորտ Իտալիոյ հետ համաձայնութեան ակնարկելով, ըսաւ թէ Մեծին Բրիտանիոյ գոյութիւնն ամբողջովին իր նաւային ոյժէն կախեալ է: Նախորդ նախարարութեանց օրով գործուած թերութիւնք դժուարին կացութեան մը մէջ դրին զԱնգլիա Միջերկրականի մէջ. Նաւային ոյժերուն կազմակերպութիւնն ու չափն անբաւական են: Մինչև մէկ աստիճան կարելի է այս անպատեհութեան առաջքն առնել համաձայնութիւն մը կնքելով Իտալիոյ հետ, որ, ի դէպ պատերազմի, անշուշտ անգլիական նաւատորմին տրամադրութեան տակ պիտի դնէ իր նաւարանները, մթերանոցները, առանց որոց Անգլիա կրնայ դժուարաւ տոկալ կռուոյն: Բրօֆ. Պրայս, ազատական, չի կարծեր որ Իտալիոյ հետ Անգլիոյ յարաբերութիւնք չատ տկարացած ըլլան: Սակայն կ'կարծէ թէ Մարոք կրնայ ծնունդ տալ դժուարութեանց և տեսակ մը վտանգի: Արտաքին գործոց խորհրդական Լորտ Քրէնպորն կ'պատասխանէ ղանազան դիտողութեանց և կ'հաստատէ թէ Մեծն Բրիտանիա չահեր ունի երկրագունդին բոլոր կէտերուն վրայ: Անգլիա կ'փափաքի բարւոք յարաբերութիւններ տածել գրեթէ բոլոր Տէրութեանց հետ. յանցանքն իրը չէ, եթէ ամէնուն հետ պայմանագրութիւն չկայ: Ֆրանսայի և Իտալիոյ համաձայնութեան գալով, Լորտ Քրէնպորն մանաւանդ յիշեցուց Ժողովին թէ Անգլիա իրաց հաստատեալ կարգին պահպանութեան կը փափաքի, և թէ Անգլիա Իտալիոյ շահերուն համակրելով հանդերձ, հասկցուցած է անոր թէ իր քաղաքականութիւնն է ոյժ տալ իրաց հին կարգին պահպանութեան:

ՊՕԷՐԻՆ ՀՈԳԵԿԱՆ ՎԻՃԱԿԸ.—Բարիզեան թերթի մը թղթակիցը կը գրէ հետեւեալը.—«Ինչպէս գիտենք, անգլեւապօէր երկրորդ պատերազմը վերջացաւ Մայիս 31ին: Հաշտութեան կնքման լուրն ամբողջ աշխարհի հաղորդուեցաւ Յունիս 1ին: Անցեալ ամսուն առաջին տասն օրերուն, Հարաւային Ափրիկէէն քանի մը հեռագիրներ առինք որք տեղեկութիւններ կուտային պօէրախումբերուն անձնատուութեանց վրայ, և նոյն իսկ այդ առթիւ Պօէրներուն կողմէ արտասանուած ճառերը կ'թարգմանէին: Բայց նոյն ամսուան կէսէն ի վեր, Հարաւային Ափրիկէի լուրերուն բացակայութիւնն աչքի կ'զարնէ, և իրաւունք ունինք հարցնելու թէ ինչո՞ւ Լոնտոնի և Անգլիոյ մէջ չի գար հեռագիր մը որ իմացնէ պարտեալներուն ընդհանուր ոգին, իրենց կարծիքը նոր դրութեան վրայ ևն.: Այն լուրը թէ Մ. Շդէյն հոգեվարք է, Լոնտոն հասաւ անուղղակի ճամբով, Պերլինէն անցնելով: Ցամաքային Եւրոպայի ճամբով առնուած են նաև Լուի Պօթայի, Տէվէդի և Տըլառէյի մեկնումը ծանուցանող հեռագիրները: Ասոնք Տըրպէնէն գերմանական չոգենաւ մը նստեր են, ինչո՞ւ Քէյբդաունէն չեն նստած, և անգլիական չոգենաւ մը չեն նստած, Քէյբդաունի ճամբան աւելի կարճ է: Ինչո՞ւ Ափրիկէի անգլիացի թղթակիցները լուր չեն ղրկեր պարտեալ ժողովուրդին վրայ: Պատճառներ ունիմ կարծելու թէ Անգլիոյ կառավարական չրջանակներուն մէջ քիչ չատ մտահոգութիւն կը պատճառէ այն արագութիւն, որով Պօէրք յանկարծ նոր դրութեան ջերմեռանդ կուսակիցներ եղան: Ամէնուն գիտցածն է թէ ո՛րպիսի ատելութիւն կ'սնուցանէին Անգլիոյ համար ընդհանրապէս, և ի մասնաւորի Լորտ Միլների համար, հաշտութեան կնքումէն առաջ, և կ'կարծուի թէ նոր հպատակներուն գոհ և հաւատարիմ ընթացքն ա՛յն աստիճան արագ փոփոխութիւն մ'է որ անկեղծ և տեւական ըլլալուն վրայ կասկած կայ: Թրանսվալի նախկին բարձր պաշտօնատարի մը հետ այսօր ունեցած խօսակցութիւնս առիթ կուտայ կարծելու թէ Անգլիոյ լուսամիտ և ազդեցիկ մարդոց նոյն մտահոգութիւնն անհիմն չէ: Խօսակիցս ըսաւ ինձ.— «Չեն ճանչնար մեր երկրին այրերը, կիներն ու տղաքը, եթէ կ'կարծուի թէ խանդավառութեամբ հրաժարեցանք մեր ազգային գոյութենէն, և մեր յօժար կամօք ընդունեցինք կառավարութիւն մը, զոր մինչ անարգած ենք: Մեր կիները պատսպարաններուն մէջ, մեր այրերը պօէրախումբերուն մէջ, կամ ի Ս. Հելենէ և ի Սէյլան, ի մի բան, մեր ամբողջ ցեղը բնաջինջ ըլլալու վտանգին ենթարկուած էր, եթէ աւելի երկար ժամանակ շարունակէինք անհաւասար կռիւ մը: Խելացութիւն չէ ձեզ հաղորդել ծրագիրներն այն մարդոց որք հարկ դատեցին ստորագրել Բրեդորիայի պայմանագրութիւնը: Մի՛ կարծէք թէ Անգլիոյ հետ մեր բոլոր հաշիւը մաքրեցինք և ապահովագիր տուինք, գիտենք սպասել, պիտի կրթենք և պիտի պատրաստե՛նք մեր պզտիկ զաւակները վրէժխնդրութեան և հուսկ յետին ջանքին համար: Ինչպէս դուք կ'ընէք Ալզաս—Լօռէնի համար նմանօրինակ պարագաներու մէջ, մեք ալ պիտի չխօսինք, բայց մինչ պիտի խորհինք անոր վրայ:» Խօսակիցս որ այս խօսքերն ինձ կ'ուղղէր աչք յարատեւ, ինձ կ'բացատրէ թէ Պօէրներուն մասին լուրի բացակայութեան պատճառն այն է որ անգլ. կառավարութիւնը չանցըներ ամէն լուր որ ճչտիւ ցոլացնէ պարտեալներու ընդհանուր ոգին, այն պահուն երբ Լոնտոնի մէջ կ'պատրաստուին թագադրութեան հանդէսներուն, և այն պահուն երբ Թագաւորին վիճակն ալ յայտնի է: Պէտք է աւելցնել որ եթէ Լուի Պօթա, Տէվէդ և Տըլառէյ Անգլիա գան, ամենաջերմ ընդունելութիւն պիտի գտնեն: Երբեք անգլիացի ժողովուրդն ո՛և է անձի ցոյց տուած պիտի չըլլայ այնքան անկեղծ ոգեւորութիւն, որքան այդ պօէր զօրավարներուն, եթէ առիթը ներկայանայ: Ինչ որ ըլլայ անգլիական ժողովուրդին կարծիքը պատերազմին պատճառներուն վրայ, ամենամեծ հիացում կ'զգայ Տէվէդի, Տըլառէյի և Լուի Պօթայի համար, և ընկերային ամէն դասակարգերուն մէջ կայ այս հիացումը: Այս իրիկուն կ'իմանամ թէ անգլ. կառավարութիւնը կ'փափաքի որ պօէր պետերը, որք այս պահուս Եւրոպա կուգան, Անգլիա եւս հանդիպին. կառավարութիւնն ինք պիտի չհրաւիրէ, այլ թերեւս թագաւորն ինք հրաւիրէ:»

ԳԵՐՄԱՆ ԳԵՐԻՔ.—Անգլ. կառավարութիւնն հրահանգ տուաւ տեղական իշխանութեանց որպէս զի այն գերման գերիները, որք կ'փափաքին հայրենիք դառնալ իրենց ծախքով, Քոլոմպոյի, Ս. Հելէնէի, Համիլդընի և Պօմպայի գերման հիւպատոսներուն յանձնուին: Գերման կառավարութիւնն ալ իր հիւպատոսներուն հրահանգ տուած է ամէն օգնութիւն ընծայել գերմանացւոց: Այս գերիներուն թիւն է 110 ի Սէյլան, 72 ի Ս. Հելէնէ, 23 ի Պերմուտա և 40 Պօմպայի շրջակայքը: Ուրիշ տեղ գերման գերի չկայ:

ՀԱՆՔԵՐՈՒՆ ՄԷՋ ՏԻԵՂՔ ՄԸ.—Անգլիական ոստիկանութեան ջոկատ մը Յունիս 29ին Եօհաննէսպուրկի մօտ Կէլտէնհույս ոսկեհանքը գնաց ձերբակալելու քանի մը խռովարարներ, որք բնիկները կ'հրաւիրէին աշխատութիւնը դադրեցնել և իրենց տեղերը դառնալ: Գերիներուն փոխադրութեան միջոցին քանի մը բնիկ գործաւորներ փորձեցին ոստիկաններուն ձեռքէն առնել զանոնք, բայց ոստիկանութիւնն յաջողեցաւ ձերբակալել ամբողջ խումբը:

ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆԸ.—Դեռ հրատարակուած չէ Վիքդոր Էմմանուէլ Թագաւորին ի Բեդերսպուրկ ճամբորդութեան ուղեգիծը: Ն. Վեհափառութիւն կ'փափաքի հոն երթալ առանց անցնելու Վիեննայէն կամ Պերլինէն: Գալով Իտալիոյ Թագաւորին ի Լոնտոն այցելելու գրոյցին, գիտել կ'տրուի թէ Էտուարտ Թագաւորին գահակալութիւնը Վիքդոր Էմմանուէլէն վերջն ըլլալով, սովորութիւնը կ'պահանջէր որ Էտուարտ Թագաւոր ինք առաջին անգամ այցելէր ի Հռոմ:

. Նովօյէ Վրէմիա Իտալիոյ Թագաւորին ի Ռուսիա այցելութեան վրայ հետեւեալը կ'ըսէ.—«Շահեկան է դիտել տալ թէ Վիքդոր Էմմանուէլ Թագաւոր նախ և առաջ Բեդերսպուրկ կուգայ, հակառակ Երրեակ Զինակցութեան նորոգման: Ասկէց կրնանք եզրակացնել թէ Երրեակին գոյութիւնը բնաւ չի պակսեցներ Ռուսիոյ և Իտալիոյ միջեւ ցարդ գտնուած բարեկամական յարաբերութիւնները: Պայմանագրութեանց նորոգումն ալ չկրցաւ այս մտերմական զգացումները՝ որք զԻտալիա կ'կապեն Ֆրանսայի: Ըստ ամենայն հաւանականութեան, Իտալիոյ, Աւստրիոյ և Գերմանիոյ միջև կնքուած արդի պայմանագրին մէջ չկայ յօդուած մը, որ արգիլէ երեք զինակից Տէրութիւններէն մէկուն բարեկամական յարաբերութիւններ տածելը զինակցութեան չվերաբերող Տէրութեանց հետ, փոխադարձ շահերու տեսակէտով: Այս պայմաններուն մէջ, Երրեակը պարզապէս խաղաղութեան և միջազգային համաձայնութեան երաշխաւորութիւն մ'է, և կ'նպաստէ եւրոպական Տէրութեանց ապահովութեան և յառաջդիմական զարգացման: Այս մասին է որ ռուս ժողովուրդն ամբողջովին Վիքդոր Էմմանուէլ Թագաւորին համար պիտի պահէ այն համակրալից ընդունելութիւնը, որ արժան է բարեկամ Տէրութեան մը վեհապետին, և այն իշխանին զոր իր ամուսնութեան կապեր կ'զօդեն ռուս կայսերական ընտանիքին:»

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՆԵՐՈՒՄ ՓԻԼԻՊՊԵԱՆՑ.—Րուզվէլդ Նախագահին յայտարարութիւնը, ի մասին ընդհանուր ներման, կ'ըսէ թէ ապստամբութիւնը վերջացած է և խաղաղութիւնը վերահաստատուած է արքիպեղագոսին մէջ, բաց ի այն գաւառէն ուր կ'բնակին Մորօները, որոց չի պատկանիր ընդհանուր ներումը: Պատերազմական նախարար Մր. Րութի մէկ հրամանագիրը կ'դադրեցնէ զզօրավար Ջաֆի իր քաղաքային պաշտօններէն, կ'ջնջէ զինուորական կառավարչի պաշտօնը, և երկրին վարչութեան վերին իշխանութիւնը կ'յանձնէ քաղաքային յանձնախումբին, որուն պետն է Մր. Դաֆդ: Նախագահ Րուզվէլդ ուրիշ հրամանագրով մը գովեստ կ'կարդայ ամերիկեան բանակին, որ մեծ գործեր տեսաւ Քուպայի և Փիլիպպեանց մէջ: Մանիլայէ հեռագիր մը կ'ծանուցանէ թէ Րուզվէլդ Նախագահին յայտարարութիւնը կարդացուեցաւ անգլիերէն և սպաներէն լեզուներով ի Լուզոնա, ամերիկեան և Փիլիպպեան 6000 մարդոց զօրահանդէսէ մը վերջ:

ԳՈՐԾ ԽԱՌՆՈՂ ԴԵՍՊԱՆ ՄԸ.—Պերլինի ամերիկեան դեսպան Մ. Վիդդէ Ամերիկայի անկախութեան տօնին առթիւ ի Լայբցիկ արտասանած ճառին մէջ յայտարարեց.—Մր. Րուզվէլդ բնականաբար կ'փափաքի լաւագոյն յարաբերութիւններ հաստատել Միացեալ Նահանգաց և աշխարհի միացեալ մասին՝ մանաւանդ Գերմանիոյ միջև: Քանիցս հրապարակաւ յայտնեց իր գաղափարներն այս մասին և զայն մօտէն ճանչցողները գիտեն թէ նա մեծապէս կ'ընդունի և կ'յարգէ գերմանական իտէալն և պարտուց և հաւատարմութեան խորին զգացումը, որ կայ Գերմանիոյ մէջ: Անցեալ տարի, օր մը, Մր. Րուզվէլդ Եւրոպա մեկնող բարեկամի մը կ'ըսէր.—«Միրեցի զԳերմանիա և սքանչացայ անոր վրայ մանկութենէս ի վեր. կ'ըսեմ ձեզ իմ գաղափարս: Դուք կ'ճանչնաք զիս և գիտէք թէ երբ բան մ'ըսեմ, խորհելով կ'ըսեմ:» Ամէն անոնք որք Րուզվէլդ Նախագահին կ'մօտենան, կրցած են հասկնալ թէ ո՛չ մէկ նախագահ, բաց ի թերեւս Կարֆիլտ Նախագահէն, այնքան որոշ կերպով ըմբռնած չէ թէ քաղաքակրթութիւնն ի՛նչ կ'պարտի Գերմանիոյ:

ՆԱԽԱԳԱՀ ՐՈՒԶՎԷԼԴ ԴՐԸՍԹՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՅ.—Ամերիկայի Անկախութեան տարեդարձին օրը, Նախագահը Բրիտջպորթի մէջ խօսելով, ըսաւ,—«Մեծ և դժուարին են այն խնդիրները, որք կ'ծագին անհատական և ընկերական մեծամեծ հարստութեանց աճումէն և կեդրոնացումէն: Անհունապէս օգտակար կ'ըլլան երկրին այդ հարստութիւնք եթէ ուղղամիտ կերպով գործածուին, եթէ ոչ՝ ծանր սպառնալիք մը և վտանգ մ'են ազգին համար: Պարտաւոր ենք նոր գործիներ և նոր մեթոտներ գործածել այդ նոր խնդիրները լուծելու համար: Բայց անոնք համաձայն պիտի ըլլան հիմա, ինչպէս անցեալոյն մէջ, բարեկարգութեան, արդարութեան և իրաւանց անյեղլի օրէնքներուն: Նոր օրէնքներու պէտք ունինք, ողջմտութեամբ և պարկեշտութեամբ յղացուած, ոչ թէ արմատական կամ քանդիչ ոգւով, պէտք է դիմաւորենք իրողութիւններուն այնպէս՝ ինչպէս որ են: Այս դժուարին խնդիրներուն լուծման համար պէտք ունինք նկարագրի մը, որ մերժէ ամէն անխոհական և կարի փութկոտ շարժում և աղմուկ, բայց նաև նկարագրի մը, որ չսոսկայ ո և է յայտնի կամ թագուն սպառնալիքէ: Միաց. Նահանգաց ընդհանուր դատախազ Մր. Նօքս ապացուցուց թէ չատ բան կարելի է ընել՝ հսկողութեան և օրէնսդրութեան տակ առնելու համար ճարտարարուեստական մեծ ընկերակցութիւնները, բայց անոնց հետ յախուռն կերպով վարուելու չէ, ոչ ատելութեան, ոչ նախանձու ոգւով, որովհետև այդ պարագային ընդհանուր աղէտք հրաւիրած կ'ըլլանք և մեր երկրին հիմերը սարսած կ'ըլլանք: Պարկեշտ և աներկիւղ կերպով պէտք է գործադրենք օրէնքը, կանոնները, ի չահ հասարակաց, ոչ թէ ի չահ հարուստին կամ աղքատին:»

ԷՏՈՒԱՐՏ Է.—Լոնտոնէ հեռագրըւած Յուլիս 4 թուով ի Բարիզ.—«Արքունիքին հետ յարաբերութեան մէջ եղող չրջանակներու մէջ կ'խօսուի թէ Թագաւորն երկար ատենէ ի վեր մէջքի ցաւ ունէր, թէև ծանր հանգամանք մը առած չէ այդ հիւանդութիւնը: Այս իրիկուն կ'իմանամ թէ քանի մը օրէ ի վեր ալպիւմինը, որ մինչ առատութեամբ կ'տեսնուէր Թագաւորին մէջ վերլուծութեան ատեն, բոլորովին անյայտ եղած է: Ասոր պատճառն են բացարձակ հանգիստն և խստապահանջ դրութիւնն որուն այս միջոցիս ենթարկուած է Թագաւորը: Ասի չատ լաւ ախտանիշ մ'է: Միւս կողմէ, Լոնտոնի մէջ հանրածանօթ բժիշկ մը ինձ կ'ըսէ թէ ալպիւմինի վերջնական անյայտացումն ոչինչ կ'հաստատէ, կրնայ նորէն երեւիլ, երբ Ն. Վեհափառութիւնը վերսկսի իր սովորական կեանքը: Վէրքին բուժումն յոյժ զգալի յառաջդիմութիւն կ'ընէ, բայց, ինչպէս հեռագրեցի երէկ, այս բուժում չի հեռացըներ ամէն վտանգ: Թագաւորն այսօր յայտարարեր է թէ կ'փափաքի որ ծրագրեալ բոլոր արարողութիւնք կատարուին իր առողջական վիճակին ներածին պէս: Զուգէր որ փոփոխութիւն ըլլայ: Վեհ. Ալեքսանդրա Թագուհին այսօր կէս օրէ վերջ կառքով պտոյտ մ'ըրաւ հանրային պարտէզներուն մէջ: Իր անցքին վրայ բոլոր դէմքերը կ'ցոլացնէին անկեղծ և սրտագրաւ սէր: Թագաւորին հիւանդութենէն ի վեր, երբեք ժողովուրդ մը այսքան պաշտում չէ նուիրած իր Վեհապետուհիին: Թագուհին գիշեր ցերեկ չի զատուիր իր ամուսինին քովէն»:

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻՆ ԷՏՈՒԱՐՏ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՀԱՄԱՐ.—Դիտել կ'տրուի թէ Անգլիոյ Թագաւորին կեանքին գլխաւոր դէպքերը պատահած են երեքշաբթի օրերը: 1841 Նոյ. 9, Գշ. ծնաւ Ն. Վեհափառութիւն, 1842 Ցվր. 25 Գշ. մկրտուեցաւ. 1863 Մարտ 10, Գշ. ամուսնացաւ. 1863 Դեկտ. 8 Գշ. Պետական Խորհրդոյ անդամ ընտրուեցաւ. 1871 Նոյ. 21 Գշ. վերջնականապէս ստուգուեցաւ թէ ժանտատենդէ բռնուած է. 1872 Փետր. 27, Գշ. ներկայ եղաւ գոհաբանական պաշտաման իր ապաքինութեան համար. 1901 Ցվր. 22, Գշ. ի Գահ բարձրացաւ. 1901 Ցվր. 29, Գշ. արքայական դրօշը պարզուեցաւ ի Մարլպորօ—Հաուզ առաջին անգամ ըլլալով. 1902 Ցնս. 24ին, երեքշաբթի Ն. Վեհափառութիւն կրեց վիրաբուժական ծանօթ գործողութիւնը: Իբրև բացառութիւն, կրնայ մէջ բերուիլ թէ Բշ. օր մ'էր (1898 Յուլիս 18) որ Թագաւորին ձախ ծնկոսկրը խախտեցաւ դարձդարձիկ սանդուխէ մը իջած ատեն, երբ այցելութեան գացած էր հանգուցեալ Պառոն Ֆէրտինանտ Ռոչիլտի:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ՆՈՒԷՐ.—Մր. Ճօն Պըրք, որ իրեն չուրջ աղմուկ հանող մարդերէն չէ, չորս միլիոն տոլար նուիրեց, ապաքինարան մը հիմնելու ի Նիւ Եորք, անկողնէն նոր ելնող հիւանդներուն համար: Մր. Պըրք ամուրի է, 90 տարեկան, մօտակայ ազգական ալ չունի: Իր հարստութիւնը չինեց Հարաւային Ամերիկայի մէջ վաճառականութիւն ընելով, և քսան տարիէ ի վեր գործէ քաշուած էր, և հանդարտ կեանք մը կ'անցընէր հանգստաւէտ տան մը մէջ: Քանի մը սպասաւորներ ունի միայն, և նոյն իսկ ձի ու կառք չի պահեր: Ո և է քլիւպի անդամ չէ և անծանօթ է ո և է բարձր դասու ընկերութեան: Իր անունը ծանօթ է միայն իր վաղեմի գործակիցներուն, և իր սովորական զբաղումն է ամէն օր կառքով պտոյտ ընել Նիւ Եորքի կեդրոնական պարտէզին մէջ վարձու կառքով մը:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՊՈՂՊԱՏԻ Ընկերակցութեան զուտ հասոյթն եղած է վերջին երեք ամիսներուն 37 միլիոն 691,696 տոլար, անցեալ տարւոյ նոյն չրջանէն 11 միլիոն 327,856 տոլար աւելի: Ամերիկայի մէջ պողպատի եւ երկաթի առուտուրին այս անմրցելի բարգաւաճումն այսպէս կ'ցուցնէ թէ այդ հսկայ ընկերութեան զուտ վաստակն 46 % աւելցած է:

ՑԱՐՁԱԿՈՒՄ ԾՈՎՈՒ ՎՐԱՅ.—Սպանիական Դրանսաթլանդիկ Ալֆոնսօ ԺԳ. շոգենաւը, որ Հավանայէ Քորունա կ'երթար ընդհանուր ապրանքով և 806 ուղեւորներով, Հավանայի նաւահանգստէն մեկնելէն մէկ օր վերջ, խրեցաւ Քորիսֆորտ հրուանդանին մօտ, ի Ֆլօրիտա: Երբ ազատելու ջանքեր կ'ըլլային, մարդերով լեցուած ութ մակոյկներ շոգենաւը պաշարեցին, սպառնալով զարնել մէջիններդ, եթէ ունեցածնին չտան: Նաւապետն իր բեռներուն մէկ մասը նետեց աւազակները գոհացնելու նպատակաւ, բայց չյաջողեցաւ: Նաւաստիք տեսնելով որ անոնք սպառնալից ընթացք մը կը բռնեն, իրենք սկսան կրակ ընել, եւ Ալֆոնսօ ԺԳ. ջուրին երեսն ելնելով վերջապէս, չոգեփինդ յառաջացաւ:

ԱՀԱԳԻՆ ՀՐԴԵՀ Ի ԼՈՐԷՆՍՕ ՄԱՐՔՈՒԷԶ.—Քարափին վրայ հրդեհ ծագելով, բոլորովին հրոյ ճարակ եղան Անգլիոյ հաչուոյն հոն դիզուած զինուորական ռազմամթերքներն և պաշարները, 12ու կէս միլիոն ֆր. արժողութեամբ:

ՊԱՐՍԻՑ ՇԱՀԸ.—Մուզաֆֆէրէտտին Շահ երթալով կ'աւելցնէ իր հիացումն հեռաձայնին նկատմամբ: Անթել հեռագրութիւնը, որմէ ալ հոն կ'առնէ և կ'զուարճանայ, Ն. Կայս. Վեհափառութեան մտքին նոյն հիացումն ազդած չէ, զոր ազդած է սակայն «հեռուէն հեռու խօսող» հեռաձայնը: Ի Քարլսպատ Շահին բնակութեան միջոցին անոր մասնաւոր զբօսանքն էին այն կարգադրութիւնք, որք կ'ըլլային կատարելագործելու համար հեռաձայնի հաղորդակցութիւնը: Մեծ եղաւ իր բերկրանքը, որովհետեւ հիմա կրնայ ուղղակի խօսիլ Պերլինի պարսկական դեսպանատան հետ: Իբրեւ հետեւանք իր փորձերուն յաջողութեան, Շահը Պերլինի Միքս և Կէնէստ Տան մեծամեծ ապսպրանքներ ըրած է իր երկրին մէջ գործադրելու անոնց հեռաձայնի դրութիւնը, և այդ Տան պետերուն պատուանշաններ տուաւ: Հեռաձայնի գործիներ հաստատուած են Շահին Քարլսպատի բնակարանին մէկ մի սենեակին մէջ, և աւելին կայ: Ն. Վեհափառութիւն հրամայած է որ ներկայ ըլլայ երբ մեքենաները չարժման մէջ դրուին, և կ'աշխատի կարելի եղածին չափ ըմբռնել հեռաձայնին և անոր ներքին կազմութեան հետ կապ ունեցող արհեստային մանրամասնութիւնները:

ՈՃԻՐ Ի ՌՈՒՄԱՆԻԱ.—Արբատ Քալլօք, մէկէ աւելի հօմանիներու տէր մարդ մը, անոնցմէ մին սպաննեց անոր դրամը չորթելու և միւսներն ապրեցնելու համար: Այդ հօմանին էր Եօհաննա Կիսդ, որ իր մրցակիցներէն նուազ օժտուած էր բնութենէն, բայց 10,000 քուրոն ունէր, զոր չարունակ իրեն վրայ կ'կրէր: Քալլօք իր հօմանիներէն ուրիշի մը տունը ճաշի հրաւիրեց զԿիսդ, և անոր և իր եղբօր աջակցութեամբ անկողինին վրայ պառկեցուց և խեղդեց զայն: Մարդասպանք դիակը թաղեցին պարտէզին մէջ: Եօհաննայի անյայտացումը կասկած արթնցուց և ոստիկանութիւնը գաղտնիքն երեւան հանել յաջողեցաւ քիչ ժամանակէն: Քալլօք և իր մեղսակիցք ձերբակալուած են:

. Քալվինիցի գինիի հարուստ վաճառական մը, Քոնզանդինէսքօ անուն, հինգ—վեց տարի առաջ սպաննուեցաւ, և ոստիկանութիւնն երկար և ապարդիւն ջանքերէ վերջ յանցաւորը գտնելու ամէն յոյս կորսնցուց: Դէպքը գրեթէ մոռցուած էր երբ, չորս տարի վերջ, իշխանութիւնք նամակ մ'ընդունեցին, Անտոն Հուզտան ստորագրութեամբ, որ կ'ըսէ թէ Քալվինիի ոճիրին հեղինակն է Պուզա կոչուած մարդ մը: Պուզա ձերբակալուեցաւ, և խոստովանելով թէ Քոնզանդինէսքոյի մարդասպանն ինք է, ութ տարուան տաժանակիր աշխատութեան դատապարտուեցաւ: Անցեալները, հրաւէր դատաւոր Մ. Թէոտոր Ֆլօրէսքօ գնչուներու վոհմակ մը քննած միջոցին, անոնցմէ մին յայտարարեց թէ ինք էր որ գինիի վաճառականն սպաննեց, և լուրջ տեղեկութիւններ տուաւ այն պարագաներուն վրայ որոց մէջ գործուած էր ոճիրը: Պուզա բանտէն կանչուեցաւ և յայտարարեց թէ դատաւորին հրամանաւ չարչարուած էին զինք և այդ չարչարանքներէն ազատելու համար նախամեծար համարած էր իր չգործած մէկ ոճիրին պատասխանատուութիւնն ընդունիլ: Դատաւոր Ֆլօրէսքօ հիմա նոր քննութիւն կ'ընէ Պուզան ազատ արձակելու համար: Անտոն Հուզտան, որ զուտ ատելութեան համար ամբաստանած էր զայն, ձերբակալուեցաւ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Ուլայի Ա. աստիճան տրուեցաւ Առողջապահական ընդհ. Վարչութեան քննիչ և Ը. չրջանակի թաղապետութեան պաշտօնեայ Տոքդ. Հաֆըզ Նուրի էֆ.ի: Սալիւէի աստիճան՝ Վիեննայի օսմ. դեսպանատան պատուակալ քարտուղար Մէլէք պէյի:

—Ա. Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Մուսուլի կուսակալ Նուրի փաշայի. Բ. Մէճիտիէ՝ Հալէպի Մարոնիներու Մետրապոլիտ Տ. Եուսուֆ Տէյեանի, Կայսերական Բժշկական Վարժարանի ուսուցիչ Տոքդ. Եուսուֆ Րամի պէյի, և Առողջապահական Բարձր. Խորհրդոյ մէջ ֆրանսական դեսպանատան պատուիրակ Տոքդ. Միրապէլի:

Ա. Շէֆգաթ տրուեցաւ ամերիկեան դեսպան Մր. Լիչմանի տիկնոջ, Բ. Շէֆգաթ՝ մեծ աղջկան, և Գ. Շէֆգաթ՝ փոքր աղջկան:

Լիագաթի ոսկի չքանչան՝ ամերիկեան դեսպան Մր. Լիչմանի:

ԺԱՆՏԱԽՏՆ Ի ՊՈԼԻՍ.—ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ ՎԵՐՑԱՒ.—Առողջապահական Բարձր. Խորհուրդը, իր երէկի սովորական նիստին մէջ, նկատելով որ Պոլսոյ և չրջակայից մէջ հանրային առողջութիւնը գոհացուցիչ է, և թէ 10 օրէ ի վեր ժանտախտի նոր դէպք չէ պատահած, որոշեց այսօրուընէ սկսեալ դադրեցնել Գավագի, Թուզլայի և Զաթալճայի մաքրանոցներուն մէջ Պոլսէ գացողներուն դէմ ի գործ դրուած առողջապահական տնօրէնութիւններն ու արհեստական հականխումը: Պոլսէ մեկնող նաւերուն անցագրերուն մէջ ժանտախտի ծանօթագրութիւնը պիտի դադրի, և այսուհետեւ մաքուր անցագիր պիտի տրուի: Միայն թէ Թուզլայի, Գավագի և Զաթալճայի մաքրանոցները ղրկուած պաշտօնեայք, իբրև նախազգուշութիւն, դեռ ժամանակ մը պիտի մնան իրենց պաշտօնին վրայ:

ԵԼՄՏԱԿԱՆ բարենորոգմանց յանձնաժողովն երէկ եւս գումարուեցաւ Ելմտական Նախարարութեան խորհրդական Րիզա պէյի նախագահութեամբ:

ԲԱՆԱԿԷՆ ԱՐՏԱՔՍՈՒԱԾ.—Հայֆայի նաւահանգստին տեսուչ Միւլազիմ Սամի, իր եղեռնական ընթացքին պատճառաւ, Զինուորական մասնաւոր Ատեանին առջև դատուելով մահուան դատապարտուած էր: Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ դատապարտեալին կեան-

քը չնորհել, որ զինուորական կարգէն արտաքսուելով, ցկեանս Ֆիզան պիտի աքսորուի։

ՄՈՒՍՈՒԼԻ նորընտիր կուսակալ Նուրի փաշա երէկ իր պաշտօնատեղին ուղեւորեցաւ։

ՄԻՐՔՕ ԻՇԽԱՆԻՆ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆԸ.—Պետական Խորհրդոյ քաղաքային ճիւղին անդամ Թիւրխան փաշա ի մօտոյ Չէթինէէ պիտի երթայ, ի դիմաց Կայսերական կառավարութեան, ներկայ գտնուելու Զանակորայի Նիքօլա իշխանին որդւոյն՝ Միրքօ իշխանին ամուսնութեան՝ Օր. Քոստանդինովիչի հետ, որ Սերպիոյ Աղեքսանդր Թագաւորին մօտաւոր ազգականն է։ Մօնիթէօ

ՄԱՆՐ ԴՐԱՄ.—Արքունի Փոխարանոցը, Ելմտական Նախարարութեան հրամանաւ, առ այժմ դադրեցուց 5 և 10 փր.նոց մանր դրամներուն չինութիւնը, և ձեռնարկեց 2 և 1 ղրշ.նոց արծաթ դրամի վերածելու Եմէնի նահանգէն հաւաքուած բէյլիկները։ Փոխարանոցը ցարդ 80,000 ոսկիի 5 և 10 փր.նոց մանր դրամ կտրած է։ Իսկ արծաթ մանր դրամի վերածուած բէյլիկներուն գումարն ալ ցարդ 56,000 ոսկիի հասած է։

ԱԹԷՆՔԻ Օսմ. դեսպան Րիֆաթ պէյ անցեալ օր երկար տեսակցութիւն մը ունեցած է Յունաստանի վարչապետ և արտաքին գործոց նախարար Մ. Զայիմիսի հետ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Ռուսական դեսպանատան խորհրդական Մ. Զէրպաչէվ երէկ Բ. Դուռն երթալով, տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Նախարարին հետ։

ՄՍԻՆ ՆՈՒԱԶՈՒՐԴԸ.—Սպարապետութիւնը, Պոլսոյ և շրջակայ Օսմ. զինուորներուն տրուելիք տարեկան միսը, ըստ սովորութեան, նուազուրդի դրած էր։ Խիտավերի Ընկ.ն իւրաքանչիւր օխան 3 ղշ. 25 փր.ի մատակարարել յանձն առած էր, ըսելով թէ ոչ ոք աւելի պակաս գնով կրնայ տալ։ Սպարապետ Ալի Րիզա փաշա անցեալ տարուան հայթայթիչները, Իսմայիլ Հագգը և Մուսդաֆա էֆէնտիները, անցեալ Շբ. օր իր քով հրաւիրելով յորդորեց որ անցեալ տարուան գնով, այն է 3 ղշ. 16$^1/_4$ փր.ի իրենք հայթայթեն։ Անոնք ալ յանձն առին։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ Խտիվ Բարձր. Աբպաս Հիլմի փաշա, որուն մեկնումը ծանուցինք երէկ, Եւրոպայէ Եգիպտոս դառնալու միջոցին դարձեալ Պոլիս պիտի հանդիպի, իր մեծարանքը Վեհ. Սուլթանին մատուցանելու համար։

ԻԶՄԻՐԻ Համիտիէ չոգենաւային ընկերութեան չոգենաւերը, Կայսերական Իրատէի մը համաձայն, նորէն պիտի քննուին յանձնաժողովոյ մը ձեռամբ, որուն մասնագէտ անդամները պիտի ընտրուին ծովային և առեւտրական նախարարութեանց և չոգենաւային ընկերութեան կողմէ։ Կայսերական Իրատէով, նոյն յանձնաժողովին անդամ նշանակուեցան ծովային չինութեանց յանձնաժողովին նախագահ Իօմէր փաշա և Փնդ. Վասաֆ պէյ։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ԴՊՐՈՑՆԵՐՆ Ի ԹՈՒՐՔԻԱ.—Ռումանիոյ կրթական նախարարն հրամանագիր մը ղրկած է Թուրքիոյ ռումէն երկրորդական ու նախնական վարժարաններու տնօրէններուն, որպէս զի մանրամասն տեղեկագիր մը մատուցանեն իրեն՝ դպրոցական վերջացող տարւոյն մէջ այդ դպրոցներուն գործունէութեան վրայ, և միանգամայն նշանակեն թէ դպրոցները տակաւին ի՞նչ պէտքեր ունին, փափաքելի կատարելութեան հասնելու համար։

ՎԱՐԺԱՊԵՏԱՆՈՑ ՍԻ ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ՖԵՆԷՐ.—Կէլիպօլուի Մետրապոլիտ և Ֆենէրի Յունաց Մայր-Վարժարանին Հոգաբարձութեան Նախագահ Տ. Երոնիմոս երկու յիշատակագիր մատուցեր է Յունաց Պատրիարքարանի, Պոլսոյ մէջ յունական վարժապետանոց մը և լեզուաբանական վարժարան մը հաստատելու հարկին վրայ։ Վարժապետանոցն յաւելուածական մասը պիտի ըլլայ Ֆեների Մայր-վարժարանին, որուն չըրջանաւարտներէն անոնք որ կ'փափաքին ուսուցիչ ըլլալ, 2 տարի պիտի հետեւին վարժապետանոցի մանկավարժական և այլ գիտութեանց դասերուն, և գործնական վարժութեան համար ալ պիտի դասախօսեն Ֆեների նախնական դպրոցներուն մէջ։ Լեզուաբանական վարժարանն անկախ հաստատութիւն մը պիտի ըլլայ, և մինչև որ մասնաւոր շէնք մը յատկացուի (հաւանաբար Մարաշլըի վարժարանը), պիտի հաստատուի Մայր-վարժարանի մէկ մասին մէջ։ Հոն պարտաւորիչ կերպով պիտի ուսուցուին Թուրքերէն, յունարէն և ֆրանսերէն. իսկ հետեւեալ լեզուներէն մին կամաւոր պիտի ըլլայ, գերմաներէն, անգլերէն և ռուսերէն։ Վարժարանին ծրագիրը կը պարունակէ առեւտրական ուսմանց ամբողջ դասընթացք մը։ Պատմութիւն, աշխարհագրութիւն, տոմարակալութիւն, վաճառագիտութիւն, բնագիտութիւն (Դ. տարի), արհեստային քիմիաբանութիւն և քաղաքական տնտեսութիւն ֆրանսերէն լեզուով պիտի դասախօսուին։ Իսկ առեւտրական օրէնք և Օսմ. աշխարհագրութիւն Թուրքերէն լեզուաւ։ Ուսմանց տեւողութիւնը պիտի ըլլայ 4 տարի։ Այս վարժարաններուն բացումն արդէն սկզբամբ ընդունուած է։ Այժմ խնդրոյն ելմտական կողմը կ'ուսումնասիրուի, որպէս զի դասախօսութիւնք կարենան յառաջիկայ Սեպտեմբերին սկսիլ։

ՍԵԼԱՆԻԿԻ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ. — Սելանիկէ առնուած նոր լուրերը կարեւոր բան մը չեն աւելցներ մեր արդէն տուած տեղեկութեանց վրայ։ Սելանիկի մէջ զգացուած ամէնէն ուժգին ցնցումն հարաւէն հիւսիս ուղղութեամբ էր։ Մինչեւ երէկ առաւօտ ցնցումներն իրարու կ'յաջորդէին, կէս ժամէն մինչեւ մէկ ժամ ընդհատումներով, բայց բաղդատաբար թեթեւ կերպով։ Քաղաքին մէջ, և Արեւելեան երկաթուղեաց ու Սելանիկ-Մանասդըրի գիծերուն կայարաններուն մէջ, մի կողմէ մինչեւ Վաւուլնա, և միւս կողմէ մինչեւ Սթրումիցա, բազմաթիւ շէնքեր վնասուած և չատ մը ծխնելոյզներ փլած են։ Երեք տնակ և մինարէ մը փլած են Սելանիկի մէջ, ուր երեք տղաք փլատակներուն տակ մեռած են։

—Ժուրնալ տը Սալօնիկ հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ երկրաշարժի առաջին ցնցումներուն վրայ. «Ցայտնի է թէ Շաբաթը տօնի ընդհ. օր մ'է Սելանիկի համար, Հրէից պատճառաւ որք ժողովուրդին ստուար մեծամասնութիւնը կ'ներկայացնեն, և անոնք ալ չատ բարեպաշտօրէն կ'պահեն չաբաթական հանգիստը։ Արդ, Շաբաթ օրը գեղեցիկ էր, և բովանդակ ժողովուրդն ուրախութեան մէջ։ Միջօրէէն 1$^1/_4$ ժամ վերջ հզօր ցնցում մը զգացուեցաւ, որ մէկ երկվայրկեանէն քիչ մը աւելի տեւեց։ Գրեթէ ուշադրութիւն չընծայուեցաւ այս առաջին ցնցումին։ Երեք ժամ անցաւ։ Ամէն մարդ փողոց ելնելու կ'պատրաստուէր պտոյտ ընելու համար, երբ ժամ 4.21ին (Հ. Ե.) նոր և ահարկու ցնցում մը պատահեցաւ։ Ճօճումները 11-12 երկվայրկեան տեւեցին, և բովանդակ ժողովուրդն աննկարագրելի ահ ու սարսափի մէջ ձգեցին։ Տուներն սկսան ճարճատիլ, փախչող փախչողի, ամէնէն քաջասիրտներն անգամ մոլոր կորած, տերեւի պէս կ'դողային։ Սելանիկի մէջ երբեք չէր տեսնուած, կ'ըսէ «Ժուրնալ տը Սալօնիկ»ի հիմնադիրը, որ 85 տարեկան է, այսքան բուռն և երկարաձիգ երկրաշարժ մը։ Խուճապն աներեւակայելի էր։ Առաջին պահուն, բովանդակ ժողովուրդը, մնացորդաբար, անգիտակցաբար, փողոց նետուեցաւ։ Ոմանք պատուհաններէն դուրս ցատկեցին։ Անոնք որ չէին կրնար փախչիլ, զիրար պինդ գրկած միացին, կարծելով թէ վերջին ժամը եկած էր։ Խուճապը վայրկեանէ վայրկեան աւելցաւ։ Ժամ 5ին նոր ցնցում մը, ժամ 6ին ուրիշ մը, որ ժամ 7էն մինչև 8 կրկնուեցաւ։ Այս ահաւոր պայմաններուն մէջ վախը, սարսափը տեղատարուեցան ամէնուն մտքին մէջ, և ժողովուրդին չորս հինգերորդ մասը գիշերը լուսցուցին, և մէկ մասն ալ բացօթեայ և վրաններու տակ քնացան։ Ազօթարանները հաւատացեալներով լցուած էին, զանգակներն ուժգին կը հնչէին։ Քարափներն և սրճարաններն անագին բազմութեամբ լցուած էին։ Կարճ խօսքով, սարսափը, խուճապը հանդարտելու տեղ վայրկեանէ վայրկեան կ'աւելնար։»

—Վիեննայի թերթերը կ'ըսեն թէ Լայպախի չարժագիր գործիքները Շբ. ժամ 3.57ին բուռն երկրաշարժ մը ծանուցին, որուն կեդրոնը 1000 քիլոմէթր հեռի հաշուուեցաւ չարժագրական կայարանէն, հարաւ-արեւելեան ուղղութեամբ։ Գործիքին թրթռումներն ա'յնքան ուժգին էին որ անմիջապէս ենթադրուեցաւ թէ մեծ երկրաշարժ մը պատահած էր Յունաստանի կամ Թուրքիոյ մէջ (Սելանիկ)։ Իրողութիւնք հաստատեցին այս ենթադրութիւնը։

—Ֆիլիպպէէ կ'ծանուցուի թէ Շբ. օր ժամ 4.57ին երկրաշարժի ցնցում մը զգացուեցաւ արեւելքէն արեւմուտք ուղղութեամբ, և 12 երկվայրկեան տեւեց։

ՎԱՐՍԱԿԻՆ գինն ինկաւ Եւրոպայի մէջ։

ԻԶՄԻՐԻ ՔԱՐԱՓԸ.—Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ, որ վաւերացած է Կայս. Իրատէով, 1300 Հոկտ. 14 թուակիր հրահանգին Ա. և Բ. յօդուածներուն մէջ նշանակուած իրեղէններէն զատ, ուրիշ ամէն տեսակ վաճառքներ անպատճառ Իզմիրի մաքսատունը պիտի հանուին, մաքսային գործողութեանց ենթարկուելու համար։ Կայսերական Կառավարութեան և Քարափանց Ընկերութեան միջև 1308 Դեկտ. 14ին կնքուած պայմանագրին համաձայն, քարափի տուրքին 50 %ը Կայսերական կառավարութեան կ'վերաբերի, և հետեւապէս քարափէն դուրս վաճառք ցամաք հանելն ո'չ միայն Պետական Գանձուն կ'վնասէ, այլ և մաքսանենգութեանց առիթ կ'ընծայէ։ Գարաթաշի և Թուզլա-Պրունի նաւամատոյցներն հանուած խառն հանքանիւթերէն և խողկաղինէն, և Գարաթաշի ջաղացքներուն պէտք ունեցած հանքածուխէն և աղացուելիք ու աղացուած ցորեններէն և թեփերէն և քաղաքէն դուրս մթերանոցներուն մէջ դրուելիք քարիւղներէն ու այլ համանման դիւրավառ նիւթերէն զատ, ուրիշ ամէն վաճառքներ ըստ առաջնոյն մաքսատուն պիտի հանուին և քարափի տուրք պիտի վճարեն։

ՑԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ.—Լազարի անուն հացագործ մը երէկ ժամ 8$^1/_2$ին միջոցները Գարաքէօյի հրապարակին վրայ Քրէտի Լիոնէ Պանքային առջեւէն անցած պահուն, յանկարծ տկարութիւն մը զգալով գետին ինկաւ։ Հէք մարդն իսկոյն վերցուելով պահականոց տարուեցաւ և թէև հոն քանի մը բժիշկներ անմիջական դարմաններ ըրին, սակայն քի՛չ վերջը մեռաւ։ Մահը սրտի հիւանդութենէ յառաջ եկած էր։

ԲՈՒՉՈՒՔ-ՉԷԳՄԵՃԷԻ լճակին «տալեան»ներուն մէջ պատրաստուած ձկնկիթը (պոլըք-եումուրթասը) երէկ առաջին անգամ ըլլալով Պոլսոյ ձկնաբանը բերուեցաւ և օխան 105-106 ղշ.ի ծախուեցաւ նուազուրդով։

ՄԱՃԱՒՍՏԱՆԷ գնուած 90 ձի երէկ Պոլիս հասան ի հաշիւ Սպարապետութեան։

ՄԱՆԱՍՏԸՐԷ Յնս. 24 թուով կ'հեռագրուի թէ տեղւոյն ռումանական աղայոց և աղջկանց վարժարանին մրցանակաբաշխութիւնը տեղի ունեցեր է, որուն ներկայ գտնուեր են կուսակալը, քաղաքային և զինուորական աւագ պաշտօնատարք և հիւպատոսներէն ոմանք։

ՀԱՆԳՍՏԵԱՆ ԹՈՇԱԿ.— Կայսերական Իրատէով, 780 ղրշ. հանգստեան թոշակ կապուեցաւ Էվգաֆի նախորդ արկղակալ Սերվիչէն էֆ.ի։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղւոյ Ընդհ. Տնօրէն Տոքթ. Զանտէր երէկ Պոլիս դարձաւ Եւրոպայէ։

ՏԻԱՐՊԷՔԻՐ-ՍԱՄՍՈՆԻ ճամբուն այն մասին վրայ, որ Արղընիէ կ'անցնի, 17 քարուկիր կամուրջներ պիտի չինուին 117,832 ղշ.ի ծախքով։

ԹՈՒԶԻ ԲԵՐՔԸ.—Իզմիրէ առնուած լուրերուն նայելով, թուզի բերքն այս տարի կէս առ կէս պակաս պիտի ըլլայ եղեր։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ Նախարար Րէշատ փաշա, անձնական տկարութեան պատճառաւ, երէկ չկրցաւ իր պաշտօնատեղին երթալ։

ԻՍՔԷՃԷԻ Առեւտրական Սենեակը գանգատած էր ձեռնհաս պաշտօնատան թէ տեղական իշխանութիւնք վաճառականի և միջնորդի թէզքէրէ կուտան ա'յնպիսի անձերու, որք Առեւտրական Սենեկի տոմարներուն մէջ պաշտօնապէս չեն արձանագրուած, ինչ որ հակառակ է օրինական տրամադրութեանց։ Առեւտրական նախարարութիւնը Էտիրնէի կուսակալութենէն խնդրեց հարկ եղած միջոցներն ի գործ դնել, նոյնանիշ առեւտրական Սենեակներուն իրաւունքներն յարգել տալու համար։

ՏԱՐԻՒՇՃԱՖԳԱՅԻ հանքարանութեան ուսուցիչ Խալիտ Ֆեհմի պէյ Տարսոնի շրջակայքը գտնուած ճահիճները ցամաքեցնելու և մշակելի հողի վերածելու արտօնութիւն խնդրած է ձեռնհաս պաշտօնարանէն։

ԼԷՄԱՆ ՀԱՆԸՄԻ ՀԱՑԸ, հազարապետ Տոքթ. Իհսան պէյ, Թուրքունճը Հասան աղայի դէմ դատ բացեր է, ամբաստանելով զայն թէ Եղեանդատ Ստենին առջև տեսնուած Լէման հանըմի սպանութեան դատին մէջ իր նշանակած վկաներէն մէկ քանիս դրամով կաշառել ուզած է։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ դեսպանատան խորհրդական Մ. Վանկէնհայմ, որ Պերլին ուղեւորած էր ամուսնանալու համար, երէկ իր տիկնոջ հետ Պոլիս դարձաւ։

ԱՖԻՈՆ-ԳԱՐԱՀԻՍԱՐԻ նամականատան տնօրէն Ալի էֆ., Ա. քարտուղարն և քննիչի օգնականը, իրենց գործած անկանոնութեանց պատճառաւ, պաշտօնէ առժամապէս դադրեցան։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑԸ.—Մեծ Կըզլի մէջ հաստատուելիք յունական որբանոցը Բրինքիբօ-Բալեան է, զոր Յունաց Պատրիարքարանը 3600 ոսկիի գնած էր Զարիֆի ընտանիքէն նուիրած 5000 ոսկիով։ Մնացեալ 1400 ոսկին չէնքին ներքին մասերուն փոփոխման պիտի յատկանայ։ Իսկ որբանոցին տարեկան ծախքը պիտի հոգացուի Սինկրոսի կտակած 15,000 ոսկիին տոկոսով (600 ոսկի), և Եսի-Դուլէի յունական հիւանդանոցին հոգաբարձութեան կողմէ տրուելիք 1000 ոսկիով։ Որբանոցը 800 որբ պիտի պատսպարէ, որք արհեստներ ալ պիտի սորվին։

ԹՕՆԵԱՔ ՊԱՐՊԱՐԷՍՍՕ Մ. ԵՂԲԱՐՑ

Պարպարէսօ Մ. Եղբարց յունական քօնեաքը զուտ խաղողի արտադրութիւն է որուն ճարտարարուեստական հսկայ գործարանը հիմնուած է 1840ին և փոխանցուած է իրենց հօրմէն։

1875 և 1888ի յունական արուեստահանդէսը, 1889ի Բարիզի, 1894ի Շիքակոյի ամերիկեան, 1895ի Պորտօի և 1900ի Բարիզի մեծ արուեստահանդէսները միաձայնութեամբ հաստատած են որ Պարպարէսօ Մ. Եղբարց ժառանգաբար պատրաստած քօնեաքը թէ' հին է թէ' ընտիր և ի հաստատութիւն՝ վարձատրած են պաշտօնական մրցանակներով։ Նոյնը կ'հաստատեն նաև մեծահռչակ բժիշկներու և քիմիագէտներու վկայութիւնք։

Պարպարէսօ Մ. Եղբարց քօնեաքին տրուած ուրիշ բազմաթիւ վկայագրերը աւելորդ է թուել, քանի որ հանրածանօթ է այն և սպառումը՝ առաջին աստիճանի, մրցակիցներուն նախանձը գրգռելու չափ։

) Արծաթ Խաչ Ս. Փրկչի
Մենաշնորհ-) Հայթայթիչ արքայական
եալ պատիւ) տան Ն. Վեհ. Յունաս-
) տանի Թագաւորին.

Ամէն յանձնարարութեան համար դիմել,
Առ Պ. ԱԹԱՆԱՍ Ս. ՔԱԼՕԽՐԻՍԹՕ
Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ
Կ. Պոլիս. Կալաթա

ՔՐՈՆԻԿ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ

Ժամհարեան Եղբարք, որք Մարսէյլի մէջ իրենց անուամբ որբանոց մը հաստատած են, այս անգամ եւս 10,000 ֆր. ղրկած են իբր տարեկան ծախք նոյն որբանոցին։

—Գուրկաղի Թաղ. Խորհուրդը տեղւոյն Արծրունի Տ. Գարեգին քհնյ.ի անվայել ընթացից նկատմամբ գանգատագիր մը յղած էր Պատրիարքարան։ Կրօն. Ժողովոյ որոշմամբ պաշտօն տրուած էր Գուրկաղի Տ. Մարտիրոս քհնյ.ի սոյն խնդիրը քննել եւ տեղեկագրել Պատրիարքարան։ Այս անգամ Տ. Մարտիրոս քհնյ. իր քննութեանց արդիւնքը տեղեկագրեր է Պատրիարքարան։ Միւս կողմէ, Տ. Գարեգին Պուլկարիայէ մեկներ է խաբելով թէ ուղղակի Պոլիս կ'երթայ, սակայն Ռուսաստան անցեր է։

—Գասըմ-փաշայէ գանգատագիր մը հասած է Պատրիարքարան թէ մի քանի անձեր Թաղ. Խորհրդարանն երթալով, քուէարկութիւնը խափանել փորձեր և Գրիգոր Վրդ. Աբարդեանի հետ՝ որուն յանձնուած էր ընտրութեան հսկողութիւնը, համաձայներ են առժամեայ Թաղ. Խորհուրդ մը կազմելու։ Գանգատաւորները կ'պահանջեն որ ձեռնարկուած Թաղ. Խորհրդոյ ընտրութիւնը ամբողջանայ։

—Զարանճագի Թաղ. Խորհուրդը խնդրեր է Պատրիարքարանէ որ տեղւոյն Առաջնորդ Տ. Կորիւն Վրդ.ի հրահանգ տրուի, փութով իր պաշտօնավայրը վերադառնալու համար, ըստ որում 2 ամսոյ համար միայն Զիկլաճագ գացած և երեք ամսէ ի վեր չէ վերադարձած։

—Նոր Նախիջեւանցի երկու բարեպաշտ ազգայիններ 200 րուպլի նուիրած են Մշոյ Ս. Կարապետի վանուց։ Մշոյ Պատր. Փոխանորդ Տ. Խսրով Վ. շնորհակալութեան գիր մը յղած է յիշեալ նուիրատուներուն և խնդրած է որ Ս. Կարապետի վանքի քայքայեալ մասերը նորոգելու համար իրենց և ուրիշ բարեսէրներու նպաստը չխնայեն։

—Ս. Պատրիարքն երէկ Նիգիւղէն ուղղակի Պատրիարքարան իջաւ։ Ն. Սրբազնութիւն նախընթաց օր այցելեր է Աւստրիական դեսպանին։

—Տրապիզոնի Առաջնորդ Տ. Եղիկ Վ.ի տեղապահութիւնը վաւերացնող Կայս. Պերաթը Պատրիարքարան յանձնուած ըլլալով, հաստատութեան Պատրիարքական կոնդակով ղրկուեցաւ Տրապիզոն։

—Բերայի քարոզիչ Տ. Հմայեակ Սրբազան, որուն յանձնուած էր Ֆէրիգիւղի Թաղային խնդրոյն կարգադրութիւնը, տեղեկագրով մը կ'յայտնէ թէ հարկ է Տ. Ղեւոնդ քահանայի հրաժարականն ընդունիլ և անոր տեղ միայն քահանայ մը կարգել Ֆէրիգիւղի եկեղեցւոյն։ Նոյնպէս կ'առաջարկէ տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ հրաժարեալ չորս անդամներուն տեղ նորեր աւելցնել արդէն գտնուած հինգ անդամներուն վրայ։

—Պատրիարքարանէ գրուեցաւ Երզնկայի Առաջնորդին թէ իր խնդրանքին համաձայն, Տ. Արտաւազդ Վրդ. պիտի ղրկուի Երզնկա, որ կրնայ օգտակար ըլլալ ո'չ միայն Քէմախի առաջնորդական փոխանորդութեան, այլ և ընդհանուր Վիճակին Առաջն. Փոխանորդ կարգուելով։

—Օտեսայի Տ. Գրիգոր Ա. քահանան հետեւեալ կտակի լուրն հաղորդեր է Ս. Պատրիարքին. — Աւելի 20-25 տարիներ առաջ Ռուսահպատակ Հայ մը՝ Պ. Գրիգոր Սերեբրէննիկով, Խորասանճեան Գրիգոր Աւագ քահանայի յորդորանքով կտակ մը ըրեր է, որուն գումարն է 40,000 րուբլի։ Այդ գումարն անձեռնմխելի կերպով պիտի մնար Օտեսայի Պետական Պանքան. իսկ տոկոսները տարուէ տարի պիտի ստանային հետեւեալ հաստատութիւնները։ 1. 24,000 րուբլիի տարեկան %4էն տոկոսը=960 րուբլի՝ Վանայ Հոյկազեան և Սանդղխտեան երկսեռ վարժարանները։ 2. 6000 րուբլիի տոկոսը=240 րուբլի Ս. Էջմիածնի ճեմարանը։ 3. 6000 րուբլիի տոկոսը=240 րուբլի Ս. Երուսաղէմի Ժառանգաւորաց վարժարանը։ 4. 4000 րուբլիի տոկոսը=160 րուբլի Օտեսայի Հայոց ծխական երկսեռ դպրոցը։ Կտակի տրամադրութեան համաձայն վերոգրեալ տոկոսները կտակարարին կողմէ պիտի գանձուէին մինչեւ իր մահը. իսկ իր մահէն յետոյ իր կնոջ՝ Տիկին Մարիամի կողմէն. իսկ անոր մահէն ետքն ալ պիտի ստանային վերոյիշեալ հաստատութիւնները։ Ինը տարի առաջ Պ. Գրիգոր Սերեբրէննիկովը մեռած ըլլալով, այդ տոկոսները ցարդ կ'ստանար իր կինը, որ ամսոյս 16ին մեռեր և թաղուեր է Իսմայիլի մէջ։ Ասոր մահուան լուրն ստանալով, Տ. Գրիգոր քահանայ փութացեր է Իսմայիլ, կտակի պաշտօնաթղթերն անվթար ստանալով պատկանեալ տեղն հասցնելու համար, ինչպէս որ հանգուցեալի ժառանգորդներն հանգուցեալոյն փափաքին համաձայն յանձներ են բոլոր պաշտօնաթղթերն և Պանքայի տոմսերը, որոնք Ն. Ս. Օծութիւն Կաթողիկոսին կ'ղրկուին պատշաճը գործադրելու համար։ Այս կտակի մասին Տ. Գրիգոր Հօր կողմէն տեղեկութիւն տրուեր է նաև Երուսաղէմի Ս. Պատրիարքին, Հանգուցեալին եղբօրորդին Պ. Գրիգոր Խրիստոֆորով եւս Իսմայիլէն այս մասին հարկ եղածը պիտի գրէ Պատրիարքարան։

—Թօփալեան Եղբարք 480 ղրշ. նուիրած են Սկիւտարի Աղքատախնամին, Արտաշէս էֆ. Պ. Թօփալեանի ամուսնութեան առթիւ։

ՀԱՅ — ՀՌՈՄԷԱԿԱՆ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Առաջիկայ կիրակի, ամսոյս 30ին, Սրբոյն Գրիգորի մերոյ Լուսաւորչի Գիւտ Նշխարաց Տօնին տարեդարձը համանուն Եկեղեցւոյս մէջ տօնախմբուելուն առթիւ Կ. Պատրիարք Գերերջ. Պօղոս Պ. Էմմանուէլեան մեծաշուք հանդիսիւ Զայնաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ ճիշդ ի ժամ 2$^1/_2$։

Ուստի կ'հրաւիրուին ամենայն պարտաճանաչ որդիք Լուսաւորչի ներկայ գտնուելով իրենց երախտագէտ զգացման մասնակցիլ գոհաբանական աղօթից։

Թաղ. Խորհուրդ
Ս. Գր. Լուս. Եկեղեցւոյ,
Օրթաքէօյ, 1902 Յունիս 25.

«ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ (Պաղչէճիկ.) — Կրնաք ղրկել Պոյալ Հասուզի վրայ չէքով մը, որպէս յառաջագոյն։

ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԲԱՐԻԶ, Յլս. 8.—Երեսփ. Ժողովը 4ի դէմ 465 քուէով ընդունեց 3$^1/_2$% տոկոսաւոր ֆրանսական Ռանթն 3%ի վերածելու ծրագիրը։ 3$^1/_2$% տոկոսաւոր Ռանթ ունեցողներն արդի տոկոսը պիտի ստանան մինչև 1902 Դեկտ. 31, Ասկից զատ, այս տարուան վերջին կտրօնին հետ անոնց պիտի վճարուի մէկ ֆր. աւելի 3$^1/_2$ ֆր. հասոյթի վրայ (կամ 100 ֆր. դրամագլխի վրայ), այսինքն ճիշդ այն գումարն ինչ որ պիտի ստանային եթէ 3$^1/_2$%ը չորս տարի 3$^1/_4$%ի իջած ըլլար։

ԼՈՆՏՈՆ, Յլս. 8.—Մր. Չէմպըրլէնի առողջական վիճակը կ'շարունակէ բարւոքիլ։ Գաղթային նախարարն հաւանաբար դեռ քանի մը օր պիտի մնայ հիւանդանոցը։

ԼՈՆՏՈՆ, Յլս. 8.— Լորտ Էրընտէլ, որդի Նորֆօլքի Դուքսին, մեռաւ։

ԼՈՆՏՈՆ, Յլս. 8—Թագաւորին առողջական վիճակին բարւոքումը գոհացուցիչ է։ Կ'ըսուի թէ Թագաւորն ինքն ալ կ'պնդէ որ թագադրութիւնը կարելի եղածին չափ չուտ տեղի ունենայ։ Լոնտոնէն պիտի չմեկնի, թագադրութիւնը չկատարուած։

ՊԵՐԼԻՆ, Յլս. 8.— Ռայխսանձեյկէր կ'հրատարակէ հետեւեալ պաշտօնանշանները. Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն ստացաւ Թագ Բրուսիոյ պատուանշանին Արժանեաց կարգը. Պատերազմական նախարար Ալի Րիզա փաշա եւ Թնդանօթարանի Միւշիր Զէքի փաշա՝ Կարմիր Արծուի Մեծ Խաչը. Եպարքոսական խորհրդական Մէհմէտ Թէվֆիք փաշա և Առեւտրական ու Հանրօգուտ չինութեանց նախարար Զիհնի փաշա՝ Կարմիր Արծուի Ա. աստիճանը. Եպարքոսական ընդհ. քարտուղար Զիյա պէյ՝ Կարմիր Արծուի Բ. կարգը, աստեղաւոր. Հանրօգուտ չինութեանց նախարարի օգնական Ահմէտ Ճէմալ պէյ և երկաթուղեաց Տնօրէն Խայրէտտին պէյ՝ Թագ պատուանշանին Բ. կարգը, աստեղաւոր. Հանրօգուտ չինութեանց Տնօրէն Ալի Հայտար պէյ, և Հանրօգուտ չինութեանց նախարարութեան մասնագէտ խորհրդական Սէրվիչէն էֆ.՝ Թագ պատուանշանին Բ. կարգը։

ՆԱՍԻՕՆԱԼԻ ԵՒ ՖՈՒՌՆԻԷԻ

ՍԵԼԱՆԻԿ, Յլս. 8.—Գիշերը բաղդատաբար հանդարտ անցաւ։ Կէս գիշերին ստորերկրեայ որոտումներ լըսուեցան։ Քանի մը թեթեւ և ընդհատ ցնցումներ զգացուեցան։ Հիւսիսային պաղ հովը բոլորովին դադրեցաւ։ Օդը նորէն գեղեցկացաւ։ Խուճապը դադրեցաւ։ Գործերն իրենց նախորդ ընթացքը վերստացան։ Բացօթեայ բնակութիւնք կ'շարունակեն, բայց կարծես զբօսանքի համար։

ՀՌՈՄ.—Իտալեան մամուլը կ'չարունակէ նպաստաւոր խօսիլ Մ. Տէլքասէի ճառին վրայ, Իտալիոյ ընթացքին և Ֆրանսայի հետ իր մերձեցման նկատմամբ, հակառակ Եռեակ Զինակցութեան նորոգման։

ԲԱՐԻԶ.—Կ'հաստատուի թէ Պետերսպուրկի ֆրանսական դեսպանն ալ պիտի փոխուի ուրիշ դեսպաններու հետ։ Մ. Քամպօն Լոնտոնի դեսպանութիւնը պիտի թողու, և Վատիկանի մօտ ֆրանսական դեսպան Մ. Նիզառ պիտի հրաժարի։

— 3$^1/_2$% տոկոսաւոր ֆրանսական Ռանթին փոխարէն 3% տոկոսով հրապարակ հանուելիք նոր փոխառութիւնն 7 միլիառ ֆր. պիտի ըլլայ, և պետական գանձուն պիտի չահեցնէ 35 միլիոն ֆր.ի գումար մը։

ՀՌՈՄ.—Զարն Իտալիոյ Թագաւորին փոխադարձ այցելութիւն պիտի տայ Հոկտեմբերին, կ'ըսեն իտալեան լրագիրք ոմանք։

—Կ'հաստատուի թէ Ֆրանսայի և Իտալիոյ կառավարութիւնք կ'քննեն թէ ի'նչ պայմաններով պիտի կատարուի Իտալիոյ Թագաւորին ի Բարիզ այցելութիւնը՝ ամռան եղանակին վերջանալէն առաջ, և թէ Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին ի Հռոմ փոխադարձ այցելութիւնն ի'նչ կերպով պիտի ըլլայ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Մր. Չէմպըրլէնի ճակտէն ստացած վէրքը ծանր չէ. քանի մը օրուան հանգիստը բաւական պիտի ըլլայ ապաքինելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Քիչնէր Ուրբաթ, Յլս. 11, Լոնտոն պիտի հասնի, և մեծ հանդէսով պիտի ընդունուի։

ՕՐՈՒԱՆ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆԸ, Ամերիկայի Հայ-Լայֆին մէջ, կապիկներն հացկերոյթի հրաւիրելն է։ Նիւեորքի տոմարանոցը գտնուող միլիոնատէրներէն մին, Մր. Լէր, ուրիշ հարուստ մը, Մր. Լայդըրի, Ճօքօ անուն ուչիմ կապիկն հացկերոյթի հրաւիրեց, հանդիսական կարմիր ֆրաք հագցուցած։ Ճօքօ չատ պատուաւորապէս կերաւ, միայն թէ երբ սեղանին մէկ անկիւնը կաղին մը տեսաւ, չզիմացաւ, ցատկեց առաւ, և մէկ կողմ քաշուած, գոհացուց իր անտառային բնազդը։ Ցետոյ, իր տեղը նստաւ նորէն։ Ասկէ ետքն ուրիշներն ալ պիտի հրաւիրուին։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Ղալաթիոյ Սակարանի կիսամեայ հաշուեյարդարութեան վերջնական սակերն որոշուած են՝ Քոնս. 55 ղրշ. Ռէճիւ, իսկ Երկ. 26$^1/_2$ անդամ. Ռէճիւ. հաշուեփակ նոյն։

ՓԱԿՈՒՄ		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ. Ո.	29 04$^1/_2$
Ամէնէն բարձր գին	»	29 08$^1/_2$
Ամէնէն վար գին	»	29 04
Րումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	113 25
Ամէնէն բարձր գին	»	113 62$^1/_2$
Ամէնէն վար գին	»	113 12$^1/_2$
Թրամվայ	»	132 —
Ամէնէն բարձր գին	»	132 —
ԲԱՑՈՒՄ Յնս. 26/9 Յլս.		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.	Օ. Ո.	29 03
» » » ժամ 5ին		29 03$^1/_2$
Րումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	113 12$^1/_2$
» » ժամ 5ին		113 —
Թրամվայ	ֆր.	132 —
Թութունէյ բաժնեթ.	ղրշ.	535 —
» պարտաթ.	ֆր.	491 —
Տէրքոսի ջուրի Ընկ.	»	261 —
Քարափ Կ. Պոլսոյ	»	495 —
Եգիպտ. Քրէտի Ֆոնս.	»	265 —
Անատօլուի երկթ. պարտ.	»	525 —
» բժնթ.	Ա. Ո.	10 70
Ռէժիի բաժնեթուղթ	Լ. Օ.	— —
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	»	3 55
ՍԹԻԼԱՆՑ		
Քոնսոլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ո.	— 80
» ութ օրուան	»	2 —
Րումէլիի Երկթ. »	ֆր.	1 50
ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ		
20 ֆրանքնոց	ղրշ.	87 26
Անգլիական ոսկի	»	110 08
Բօլ Էմբէրիալ	»	90 —
Մէճիտիէ արծաթ	»	108 03
Քրեմից	»	51 06
Մէթալիք	»	102 20
Ռուսլ Թղթադրամ	»	8 59

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

Յարաբերութիւն Անգլ. Բըրնոյ.—
Ֆրանս. Բօրղրէն՝ ամսոյ.

ԼՈՆՏՈՆ, Յուլիս 8		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Բ.	Ա. Ո.	52 25
» » » Գ.	»	28 63
» » » Դ.) բաց.	»	26 56
) գոց.	»	26 56
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	12 25
Եգիպտական միացեալ	»	109 63
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	96 37
Այտընի Երկաթուղի	»	14 50
Փոխառութիւն Գառապա	»	83 —
» Հելլենական 1881	»	39 50
» » 1884	»	39 50
Մօնօբոլ »	»	42 50
Պուլկ. փոխառ. 1888	»	93 —
» » նոր 1892	»	93 25
Փոխան. Բարիզի վրայ	»	25 350
Թրանսվալ	»	5 31
Դրամազեղչ		3 —
ԲԱՐԻԶ, Յուլիս 8		
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.) բաց.	Ա. Ո.	26 82
) գոց.	»	26 82
» » » Գ.	»	28 77
Րումէլիի Երկաթուղի	ֆր.	114 25
Օսմ. Կայս. Պանքա Գ.Կ.	»	553 —
Ֆրանս. Ռանթ 3 %	»	101 72
Քրէտի Լիօնէ	»	1055 —
Պանք տը Բարի	»	1040 —
Սպանիական արտաքին	»	80 85
Իտալական Ռանթ Գ.Կ.	»	101 90
Թրանսվալ	»	134 50
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25 160
Դրամազեղչ Ֆրանս. Պանքայի		3 —
ՊԵՐԼԻՆ, Յուլիս 8		
Անատօլուի Երկաթուղի	»	103 20
Րումէլիի Երկաթուղի	»	112 —
Օսմ. Քոնս. Սէրի Դ.		26 25
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20 330
Դրամազեղչ		3 —
ՎԻԵՆՆԱ, Յուլիս 8		
Փոխան. Բարիզի վրայ քարօն		95 40
» Լոնտոնի վրայ	»	240 10
Րումէլիի Երկաթուղի	»	107 50
Օսմ. Ռէժի	»	293 50
Դրամազեղչ		3 $^1/_2$

PHŒNIX ASSURANCE COMPANY

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՓԻՆԻՔՍ

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ ՑԱՄԻՆ 1782

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՒՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,200,000

ՓԻՆԻՔՍ Ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի եւ կայծակի՝ կալուածք, կարասիք եւ ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք եւ մեղմադրութեամբ ստորագրելոցս, օր ունիմք լիագոր իշխանութիւն կարգադրելու անվիճազեւ վճռ ապահովագրելոց կրած վնասներ։

Հ. ՍՈՒԱՆ և Ընկ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ եւ Սեւ Ծովու եզերաց, Գալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ՓԻՆԻՔՍ Ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մեկ գլխաւոր ապացոյցն է 22,000,000 անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասներուն համար։

WESTERN ASSURANCE COMPANY

ՈՒԷՍԴԸՐՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ԴՕՐՈՒՆԴՕ ԵՒ Ի ԼՈՆՏՈՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1851 Ի ՆՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ԾԱՏՈՒԿ ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎԸ

Պատրաստ դրամ եւ տարեկան հասոյթ Անգլ. Ոսկի 1,250,000

Հիմնուկէն ի վեր հատուցած վնասները Անգլ. Ոսկի 6,000,000

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ Ի ԼՈՆՏՈՆ

ԱԳԼՐՏՒՆԻ կոմս G. C. M. G. (Նախագահ)
ՍԸՐ ՋՕՆ ՔԻՆՆԷՈՒԻՉ Bart. M. P.
ՄՐ. ՃԷՕՐՄ ՍՄԻՎԼՆՍԸՆ, (կրտսեր եւ Ընկ. Լոնտոն)

Ուէսդըրն Ընկերութիւնը՝

1º Հրդեհի դէմ ամէն կարգի գործեր կ'ապահովագրէ ատանց բացառութեան և էն նպաստաւոր պայմաններով.

2º Վնասները տեղւոյն վրայ կ'հատուցանէ անվիճելի և առատաձեռնութեամբ.

3º Իր վճարեալ գրամագլխին ժիտութեամբն ի վիճակի է անգլ. ժամնամէջ ընկերութեանց հաւասարապար հակայ ֆոնտերնէ ապահովագրելու։

Ընկերութեան գրամատունն է Պանկ օվ Սէտրլենտ Լոնտոն

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ ԳԱՒՈՒՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Պոլիս, Գահէջ Գաքու, Անանիատի խան 20. 21. 22

Ց. Գ. Գասաւոնէրան Ռէջ ֆոլթանէյ և պատասար ֆոլթակոլներ կ'ինդասին։

ՄԱՆԱՇԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Կ. ՊՈԼԻՍ, Ցնս. 25/8 Ցլս.

Ամերիկայէ հասնող վերջին լուրերու վրայ բամպակը 1/8 բէնս ևս բարձրացաւ, այսօրուան հեռագիրը 5 1/8 բէնս ցոյց կուտայ. այս բարձրացումին իր ազդեցութիւնն ունեցած է մանածի արդէն բարձր բռնուած գիներուն վրայ, անանկ որ ներկայ հրապարակով նոր գնումները չատ սուղի ապրանք կ'ելլեան։

Պոլսոյ հրապարակին վրայ մանածի գործերը դանդաղ են։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔ

Օ. Ո. 100էն կանխիկ

Վաթէր եոիգուլէ Ն.	29
» Իզմիր »	30 1/2
» Սէլանիկ »	30 1/2

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔ

Օ. Ո. 100էն 61 օր պայմիժ.

կամ » »	2 % զեղչ կանխիկ
Վաթէր Ն. 20	41
Էքսթրա » 16—24	47
» » 12—14	41—43

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԱՊՐԱՆՔ

Վաթէր Ն. 4—14	30 1/2—32
» » 20	38 —40
Էքսթրա » 12—14	38 —40 1/2
» » 16—24	44 —45

ԶՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ԿԱՐՄԻՐ

Կարմիր Վաթէր Ն. 20	60—61

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԿԱՐՄԻՐ

Կարմիր Վաթէր Ն. 20	56—58

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐ ՌԱՄՐԱԱԻ

ՄԱՆԶԷՍՏՐ, Ցնս. 25/8 Ցլս.

Սեպտ 5 1/8 բէնս

ԱՐՄԱՏԵԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

Կ. ՊՈԼԻՍ, Ցնս. 25/8 Ցլս.

Ցորեն.—Ութ օրուան մէջ ժամանեցին 65000 քիլէ Անատոլուի երկաթուղիով, 2000 Սև ծով Անատոլ, 3000 Ռիւսթէնճէ։ Մախուեցաւ 9 1/2—10 ղրչ. լաւ տեսակ ճերմակ, 10 1/2—11 1/2 խառնուրդ տեսակ, 12—12 1/2 վար տեսակ խառնուրդ, լիպրայէն վար. կարծր 30—32 փր., էքզտրա տեսակը 34—37 փր. օխան։

Դարի.—Տեղական սպառման համար կ'արժէ 11 1/2—12 ղրչ. քիլէն։

Եգիպտացորեն.—Եւրոպայի համար կ'արժէ 23 փր., Իզմիրի տեսակը 22 փր., Պանտրմա Սև ծով էն. Ծախուեցաւ 300000 օխա Պանտրմա չոգենաւ յանձնելի։

Վարսակ.—Եւրոպայի համար կ'արժէ 23 փր. օխան։ Մախուեցաւ 500000 օխա չոգենաւ յանձնելի։

Թաղնիկը.—Եւրոպայի համար կ'արժէ 46—48 փր. օխան անուանական։

Սուսամ.—Եւրոպայի համար կ'արժէ 102—104 փր. օխան անուանական։

Ալիւր.—Ժամանեցին 1500 պարկ Օտեսա, 1300 Վառնա, 300 Ռիւսթէնճէ, 900 պարկ Իզմիր, 500 պարկ Սամսուն։ կ'արժէ Օտեսա 72—92 ղր. պարկը, 70—71 Վառնա, 70—74 Ռիւսթէնճէ, 64—65 Իզմիր, 62—67 տեղական քըրմա։

Թէյ.—14 փր. օխան։

ՆՇԱՆ ԶԱՄԻՋԵԱՆԻ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

Մահմատ-Փաշա Դամանտ խանէ դուկ Ըլս-86

Մամնագէտ հարանեաց ժուներու և վկրտութեան հագուստներու, ուր մեծ խնամքով կ'պատրաստին ամէն տեսակ ՀԱՐՄԻ ՄՈՄԵՐ գիւրաժպելի գիներով։

Ծիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաև ամէն տեսակ մկրտութեան հագուստներ, հարթանական քօղեր, կռնգանդներ, գլխարկի ծաղիկ, փետուր, էկրեգ, տերեւ, պատէճ, տանթէլ, քորսէլա։ Անգամ մը այցելեցէք այս վաճառատունը և յետոյ ուրիշ տեղէ գնեցէք, ան գնեղեկի առիթ մը ընծեռցուցած։ 39

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏԱՒՔ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Վարչական Խորհուրդը կ'ծանուցանէ Օսմ. Հանր. Պարտուց բաժնետէրերուն թէ, 1881 Դեկտ. 8/20ի կայս. Հրովարտակին 6-րդ յօդուածին 5րդ հատուածին համաձայն, չնչուած պիտի նկատուին այն ամէն կտրօնները, որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամէն վեց տարի ետքը։ Հետեւաբար 1896 Սեպտ. 1/13ի 26 թիւ կտրօնները, եթէ գանձուած չըլլան մինչև 31/13 Սեպտ. 1902, Հանրային Պարտուց Վարչութեան պիտի մնան։

Հանր. Պարտուց Վարչական Խորհուրդը կ'ծանուցանէ 4% Բիրօրիդէ պարտաճուղթերէն ունեցողներուն թէ 1890 Ապրիլ 15/27ի Կայս. Հրովարտակին 7-ի յօդուածին համաձայն չնչուած պիտի նկատուին այն բոլոր կտրոններն որոնք չեն գանձուած իրենց պայմանաժամին ութսունէն մինչև վեց տարի վերջը։ Հետեւաբար նոյն պարտաճուղթերուն 1896 Սեպտ. 1/13ի 12 թիւ կտրոններն եթէ մինչև 31/13 Սեպտ. 1902 գանձուած չըլլան, Հանր. Պարտուց Վարչութեան պիտի մնան։

18/1 Ցուլիս 1902

1—10

ՔՕՆԵԱՓ ՊԱՐՊԱՐԵՍՍՕ Մ. ԵՂԲԱՐՑ

Պարպարէսսօ Մ. Եղբարց յունական քօնեաքը զուտ խաղողի արտադրութիւն է որուն ճարտարարուեստական հակայ գործարանն հիմնուած է 1840ին և փոխանցուած է իրենց հօրմէն։ 1875 և 1888ի յունական արուեստանդէսը, 1889 ի Բարիզի, 1894ի Շիքագոյի ամերիկեան, 1895ի Պօրտօի և 1900ի Բարիզի մեծ արուեստանդէսները միահամուռ հաստատած են որ Պարպարէսսօ Մ. Եղբարց ժառանգաւոր պատրաստած քօնեաքը թէ՛ հին է թէ՛ ընտիր և ի հաստատութիւն՝ վարձատրած են պաշտօնական մրցանակներով, նոյնը կ'հաստատեն նաեւ մեծահռչակ բժիշկներու և քիմիագէտներու վկայութիւնք։ Պարպարէսսօ Մ. Եղբարց քօնեաքին որուած ուրիշ բազմաթիւ վկայագիրներն աւելորդ է թուել, քանի որ հանրածանօթ է այն և սպառումը առօրեայ ուտեստի, մրցակիցներուն նախանձը գրգռելու չափ։

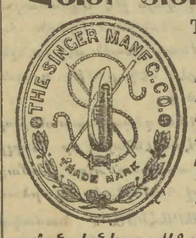
Մենաշնորհեալ պատիւ.) Ազծաթ Խաչ Մ. Փրկչի
) Հայթայթիչ արքայական տան Ն. Վեհ. Ծուխաստանի Թագաւորին

Ամէն յանձնարարութեան համար դիմել, Առ Պ. ԱԹԱՆԱՍ Մ. ՔԱԼՕՒՆԻՍԹՕ
Կ. Պոլիս. Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ Կալաթա

ՄԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՑՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANUFACTURING Cº

Սինկէրի կարի մեքենաները զուտ անգլ. պղպատեայ տեսակութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնն ցարդ 400 է աւելի պատուոյ վկայական և չքադրամ տուացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։

Մանաճիւղեր բոլանդակ Թուրքիոյ մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կ'վաճառուին՝

Բերա, Շիտակ ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի դիմաց։

Ղալաթա) Սինկէր Խան, Թիւնէլին ետեւ.
) Թրամվայի կայարանին դիմաց.

Առամպոլ) Սուլթան Համամ թիւ 2.
) Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Մ. Ասիոնին դիմաց թիւ 13.

Սկիւտար, Զարչի Պօյու.

Կեղծերէն զգուշանալու համար վերի նշանին ուշադրութիւն ընելու է

Գ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ԱՍԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԲԱՐԻԶԻ

347, Մէյ Փոյդ Բէյ—

(Պօն Մառշէի դիմաց)

Բարիզէ նոր հասած ըլլալով հաստատած է իր դարմանատունն ի Բերա։ Արհեստին վերջին կատարելութենէն համեմատ կ'դարմանէ ամէն տեսակ բերնի հիւանդութիւններ, ակռայ կ'լեցնէ զանազան նիւթերով (ոսկի, բլաթին, եւն.)։ կ'շինէ կեղծ ակռաներ բնականի չար և նման առանց ոևէ անյարմարութեան։ Դիմողները զոհ պիտի մնան։

Կարօտելոց համար ձրի դարմանում երէքշաբթի օրեր մինչև ցերեկ։ 50—29

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ ԲԻԻԶԱՆԻ ՔԷՋԷՆ

ՏՊԱՐԱՆ «ԲԻԻԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՑ

Կ. Պոլիս, Նո 23, 25, Պազը Ալէ Ճոպոխէ

ՏՕԱՎԻԽ ՏԸ ՄՕՆԴԻԼԻՆ

ԴՐԱՄԻՆ ՁՈՀԵՐԸ

ԳԼՈՒԽ Բ.— ԴՐԱՄԻ՝ ԹԷ ՍԻՐՈՅ ՁՈՀԵՐԸ

ԻԴ.

—Ձեմ ընդունիր, ըսաւ Մառի տը Վէրժի, եւ Մ. տը Ֆօսառոյի կարծիքը կ'խնդրեմ։

—Ես, Տիկի՛ն, պատասխանեց Սէզար, կ'հաւատամ երախտագիտութեան եւ ակնկալ չեմ կ'հաւատար որ պէտք է քարիք ընել միշտ, ինչպէս կ'ընէք դուք, եթէ նոյն իսկ ապերախտութիւն միայն գտնէ մարդ։ կ'հիանամ ձեր վրայ, Տիկի՛ն Կոմսուհի, և եթէ աշխարհիկ կեանքի սպառիչ սովորութիւնները չըլլան, համոզուած եմ որ աւելի բարեսրտական անձնուիրացութեան եւ քրիստոնէական մարդասիրութեան ճամբուն մէջ չատ հեռուները պիտի երթայի։

—Ո՜հ, պառո՛ն, ըսաւ Տիկին տը Վէրժի զարմացական շեշտով մը և գրեթէ հեգնական ժպիտով։

—Բայց այո՛, Տիկի՛ն, ե՛ս, պատասխանեց Ֆօսառօ։ Պիտի չզարմանայի եթէ կեանքս վերջացնէի Թոմինիկեանի կամ Դրաքեանի սքեմին տակ։

—Գէթ կ'ընդունիք որ անհաւանական է ատ։

—Ինչո՞ւ։ Վայրկեաններ կան ուր, որքան ալ մոլի ակեպտիկեան մը, ճառագայթի մը տակ որ յանկարծ կուգայ կ'սերտնէ։ Դժբախտաբար, ապաշորութիւնը չուտով կ'ջնջուի, բայց նորէն կ'ծնի։

Սէզար տարօրինակ ահերուն ակնարկ մ'ուղղեց Կոմսուհիին գրեթէ կուսական դէմքին վրայ եւ չարունակեց.

—Այսպէս, քիչ մ'առաջ, Օպէռի թատրէն եկած ատենս, Սէն Սիւլբիս եկեղեցին առջեւէն կ'անցնէի։ Չեմ գիտեր ինչո՞ւ, բայց միաքս տխուր, հոգիս թախծալից եւ սիրտս վշտահար էր։ Ննջարկուած էի այն անորոշ տխրութիւններէն միոյն, որոց պատճառ մը չէք կրնար վերագրել։ Իակոյն խորհեցայ որ մերձակայ օրերուն մէջ պիտի գտնէի հոգիիս հանդարտութիւնն եւ մաքիս հաւասարակշռութիւնը։ Կառքս կեցնել տուի, և եկեղեցի մտայ։

—Եւ ատիկա քիչ մ'առաջ պատահեցաւ, կարցուց Կոմսուհին առանց չփոխուելեան։

—Այո՛, Տիկի՛ն, քիչ մ'առաջ, երբ ձեր ապտրանքը կուգայի։

ԻԴ.

—Զարմանալի է որ իրարու չհանդիպեցանք, ըսաւ այն ատեն Տիկին տը Վէրժի ամենարնական ձայնով։ Զեզի հետ միեւնոյն ժամանակ Սէն Սիւլբիս կ'գտնուէի։ Տասն վայրկեան չափ կեցայ։ Հաւատացեալներն ալ Թուով չատ քիչ էին եւ հետեւապէս կրնայինք զիրար տեսնել։

—Արդարեւ, քանի մը բարեպաշտներ միայն տեսայ ծնրադրութեան պատուանդաններուն չուրջը, ինչպէս նաև բոլորովին ուրիշ հագած աշխարհիկ կիներ, որ մայր խորանին դէմը ծնրադրած եւ երեսը ձեռքերուն մէջ ծածկած, օրինակելի երկիւղածութեամբ մը կ'աղօթէր։

—Այդ աշխարհիկ կինը, զոր բարեհաճեցաք օրինակելի գտնել, ե՛ս էի, ըսաւ Կոմսուհին ժպտելով։

—Որչա՜փ կ'ցաւիմ, Տիկի՛ն, չգուշակելուս համար։

—Ինչո՞ւ։

—Պիտի մօտենայի ձեզ եւ խնդրած պիտի խնդրէի սովրեցնել ինձ թէ ինչպէս կ'աղօթեն։

—Ես ալ պիտի պատասխանէի ձեզ թէ հոգիիդ վերացուցէք եւ աղօթքն ինքնին պիտի գայ ձեր չրթներուն վրայ։

Կարճ լռութենէ մը ետքը, Կոմսուհին աւելցուց.—Ո՞րչափ կեցաք եկեղեցին։

—Իրէնք քառորդի մը չափ։ Երբ դուրս ելայ, յոյսս իրականացած էր։ Բարձր կամարներուն տակ տիրող խորին լռութիւնն եւ մթնոլորտին մէջ ծխացող խունկի տարտամ հատերն հոգիս խաղաղեցուցին։

Տիկին տը Վէրժիի դէմքին ո՛չ մէկ դնդիրը ցնցուած չէր։ Անթափանցելի հանդարտութիւն մը կ'տիրէր իր սիրուն դիմագծերուն վրայ։—Այդ մենութիւնը, ըսաւ, որուն հանդիսաւոր տպաւորութիւնն զգացեր էք, անդիմադրելի հրապոյր մը կ'գործէ վրաս։ Սրբավայրին լռութիւնը կրօնական արարողութիւններու տպմկալի պերճանքէն կը նախընտրեմ։ Աստուծոյ հետ խօսելու համար խաղաղ վայրկեանները միայն կ'ընտրեմ։

—Կ'հասկնամ, ըսաւ Ֆօսառօ։ Երբ եկեղեցիներն աղմուկով լեցուն են, երբ հազարաւոր ժամեր իրենց բոցերը կ'խոնարհեցնեն բուրվառներու ծուխ. րուն տակ և երգեհոններու բաժ ձայները կ'որոտան, եկեղեցի եկողը բարեպաշտական պարագայութիւն մը կատարելու չի գար, այլ երգեցողութիւնները մոխկ ընելու, ինչպէս կ'ըսայ Թատրոնին մէջ։ Բազմաթիւ են անոնք որ առաջին անուրը վայր մը նկատելով հետաքրքրութեան եւ պէրանքի համար միայն հոն կ'երթան եւ երբեմն նոյն իսկ սիրային ժամադրութիւններ կ'ընեն։

—Սիրային ժամադրութիւններ, կրկնեց Կոմսուհին ծաղրախառն ապշութիւն մը ցոյց տալով։

—Այո՛, Տիկի՛ն։

—Իրօք կ'կարծէ՞ք որ այդպէս ըլլայ։

—Անկէ աւելի կ'ըսեմ, վստա՛հ եմ։

—Ձեր աչքովը տեսա՞ք։

—Այո՛, Տիկի՛ն, տեսայ։

—Ուրեմն հակառակը չեմ պնդեր, բայց այդպիսի սրբապղծութեան գաղափարն իակ սարսափ կ'պատճառէ ինծի։

—Է՛հ, Տիկի՛ն, պատասխանեց Սէզար ժպտելով, սիրահարներն երբեք իրենց մաքէն չեն անցըներ սրբապղծութիւն մը գործել։ կ'գործեն առանց խորհրդածելու եւ իրենց օրրոյն չվերարերած բաներու անտեղեակ են լրիվին։ Եկեղեցիին մէջ իրարու ժամադիր կ'ըլլան, վասն զի տեղւոյն արբութիւնը չի ներեր մէկուն կասկածիլ իրենց անպարկեշտ յարաբերութեան վրայ։ Ասիկա միշտ այսպէս եղած է։

—Ամէնէն եռանդուն աղերն իակ չի կրնար արդարացնել այդքան գարշելի սրբապղծութիւն մը, ըսաւ Տիկին տը Վէրժի պաղարիւն։ Բոլոր հոգիովս կը ցաւիմ այնպիսի մեղսոյներու դիմող յիմարներու վրայ։

Մ. տը Ֆօսառօ Կոմսուհիին երեսը նայած էր այս խօսակցութեան միջոցին։

—Այս կնոջ դէմ ըսուածները զրպարտութիւն են, մտածեց։ Եթէ իրօք իր ժուռիները կ'խաբէ, մարդկային և ո՛չ մէկ արարած կարող է ասոր չափ առաջ տանիլ կեղծիքը։

Այցելուներէն երկուքը, որք Սէզարէն առաջ եկած էին, հրաժեշտ առնելով մեկնեցան։ Սալօնին դուռը բացուեցաւ և սենեկապանը ծանոյց.—Մ՛իւսիւ տը Դրուա—Մօն։

Առնօլտ տը Դրուա—Մօն, 25 կամ 26 տարու աղուոր ու խիստ վայելուչ երիտասարդ մ'էր։ Ընթերցողները, առանց անունը գիտնալու, արդէն անգամ մը տեսան զինք Սէն—Սիւլբիս եկեղեցիին մէջ ուր նախապէս Կոմսուհիին ծունր դրած պատուանդանին մօտ գալով, իրեն համար ձգուած նստակ մ'առաւ Թաւիչին տակ բացուած պահարանկ մը։ Ողջունեց Տիկինն տը Վէրժին որ քիչ մը հանդիսաւոր քաղաքավարութեամբ ընդունեց զինք, սեղմեց ձեռքը Պառոն տը Ֆօսառոյի զոր կը ճանչնար եւ պաղօրէն խոնարհեցաւ միւս ներկաներուն առջեւ։—Մ. տը Վէրժին տեսնելու հաճոյքը պիտի չունենա՞մ, հարցուց։

—Այժմուհին փակուած է իր սենեակին մէջ ուր իր երկաթրութեան փորձերը կ'սրբագրէ, պատասխանեց Կոմսուհին։ Մանաւոր բան մ'ունի՞ք իրեն ըսելու։

—Ջանի մը նօթեր պիտի տամ իրեն, Իտալիա ըրած վերջին ճամբորդութեանս վերաբերեալ։ Ինձ բարեհաճած էր ուղղել։

—Լսեր ըրկեմ իրեն։

Պահ մը խօսակցութիւնն ընդհատուեցաւ։ Սէզար, հաժզուած ըլլալով որ Տիկին տը Վէրժի հրեշտակ մ'էր և անանուն նամակը՝ վատ զրպարտութիւն մը, բայց նորէն որոշած ըլլալով Կոմսուհիին չուրջը հակազրութիւն մը հաստատել, հրաժեշտ առաւ եւ մեկնեցաւ միւս այցելուներուն հետ, Տիկինն տը Վէրժին առանձին ձգելով Մ. տը Դրուա—Մօնի հետ։ Փայլակ մը վառեցաւ քրկուքին ալ աչքերուն մէջ, բայց իրենց ղիրքը չփոխուեցաւ։ Իրարու չծառեցան, եւ եթէ մէկը, առանց իրենց խօսքերը լսելու, դիտած ըլլար զիրենք, պիտի չկրնար մտքէն ուրիշ բան մ'անցընել բայց եթէ տափակ խօսքերու փոխանակութիւն մը, եւ սակայն Մառի տը Վէրժի, հովհարը խաղցնելով հանգրձ, ցած ու տենդոտ ձայնով մը կ'հարցնէր.—Նամակս գտա՞ք։

—Այո՛, գտայ, պատասխանեց երիտասարդը, բայց այդ տիպողական, մութ եւ վրդովիչ լուիցուքիւններով լեցուն նամակին իմաստը չկայցայ։ Ի՞նչ կ'ուզեցին կ'դառնայ ուրեմն։

—Այո՛նօլտ, մրմռաց Կոմսուհին, յանգիքը զոր գործել տուիք ինձ, փորձանք պիտի բերէ գլխուս։ Կորսուած եմ։

—Կորսուա՜ծ, կրկնեց Մ. տը Դրուա—Մօն ապշահար։ Բացատրեցէ՛ք, Մառի՛, երդում կ'ձգեմ ձեզի, Ձեր խօսքերը, ինչպէս ձեր նամակը, կ'տարակուսեցնեն զիս առանց լուսաբանելու։ Ի՞նչ վտանգ կ'սպառնայ ձեզի։

—Հոս չեմ կրնար բան մ'ըսել ձեզի։ կ'վախնամ թէ կ'լրտեսուի։

—Եւ սակայն գիտնա՛լ կ'ուզեմ։ Ե՞րբ պիտի տեսնեմ ձեզ։

—Այս գիշեր։

—Ո՞ւր։

—Մեր ժամադրութեան սովորական տեղը։

(Շար.) Թարգմ. Ֆ. ՇԻՐԱԿԱՑԻ